

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 L.

HIRDETÉSEY:
4-aszalon poszt. sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.
Nyitási sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 207.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőherczog-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 15.

Mai számunk főbb közleményel:

- Vezérolók: A márciusi vének.
- Csak gyorsan!
- Az elpaktált obstrukció.
- Március 15.
- A huszárönkéntes regénye.
- Korbácsoló aradi urinó.
- Kétnapos közgyűlés.
- A pap búne.
- Váltóhamisító aradi gavallér.
- A Kossuth-szobor pályázata.
- Társa: Petőfi palotája. Irta: Bródy Sándor.

A márciusi vének.

Arad, március 14.

Halhatatlanok, akik az idők szűrkeségéből csodatevő karral ünneppé emelték ezt a napot: még se jól csináltatok a dolgokat. Az égi lángban volt-e hiba, amely az alkotás tűzét a lelkekben kigyújtotta, a lázas sietségben, amelylyel az évezredekre szóló munkát futó órák alatt egészszé gyurtátok: ami nem tökéletes. Hallgassátok: ma elégedetlenek vele.

Igaz, törvénybe iktatás nélkül is ünnep ez a nap. Talán jobb is, hogy nem kerül a Törvénytár-ba. Ki tudja, hogy ez a fogalom, amely csupa szabadságot, csupa világosságot jelent, jól érezné-e magát azoknak a törvényeknek szomszédságában, amelyeket ezután készülnek megalkotni? Ha március 15-ének törvénye egy törvénykönyvbe fog kerülni a „gyülekezési jog korlátozásáról” szóló ilyen, meg ilyen számú törvényekkel: bizony, az szomorú lesz az előbbire nézve.

Es igaz, hogy él még a ti isteni adományotok, a sajtószabadság. A tizenkét pont legelsejének kegyelméből, mind föl-

jebb-följebb fejlődünk mi, a sajtó, s a nyomtatott sorok miriádjain keresztül egyre közelebb és közelebb igyekszünk jutni Európához, a Nyugathoz. És körülbelül egy esztendeje, hogy a március tizenötödikén született sajtószabadság a tűzpróbát megállotta. Darabont üldözte, éjjeli ügyész kalodázta, vizsgálóbíró zaklatta a sajtószabadságot; és a sajtószabadságon mégse esett kár. Szenvedett miatta a sajtópörbe vont cikkíró és az elnémitott rikkancs: de a sajtószabadság egészséges, ép maradt.

Es a sajtószabadságnak, mégis, hibája van. Halljátok a panaszt? Azok mondják, akik a nevükben viselik március esztendejét. A negyvennyolcasok. A sajtó szabadsága sok, nagyon sok. A Prometheusoknak kevesebb lángot kellett volna lopni az égből. A sajtószabadság, amely nemcsak honmentők dícséretére, a nemzeti küzdelem obsitosainak magasztalására nyit uisághasábokat, hanem megmutatja az ünnepeiteket hétköznapi ruhában is, a sajtószabadság, amely előtt a pártérdek se szent, hanem a világosság elé visz olyan gyarlóságokat és bűnöket, amelyeket a „magasabb szempontok” kegyesen eltakarnának; a sajtószabadság, amely nem tud megnyugodni a politikusok kényszerű, vagy önkéntes következetlenségeiben, hanem beteges fanatizmussal állítja a jelennek elébe a multat; ez a sajtószabadság ma igen sok Magyarországnak. Legalább a törvényhozók sokallják. Szinte nem is csodálható: nekik csak azt szabad mondani, amit a miniszterek placetuma megenged, s a sajtónak mindent szabad. S e fölött való epéskedésekben a va-

kondok buzgalmával turják az újságok mezőit, hogy ottan a sajtóra bántó, vagy szégyenletes dolgokat, egyes bűnöket kerítsenek elő. S minden alkalommal előtállván a különös gyűjteményt, szinte kivijog a hangjukból: hát kell sajtószabadság?

Ugy látszik, nem kell. A sajtószabadság is addig jó valakinek, amíg az a maga dolgát végezvén: neki is használt. De amikor a sajtó dolga úgy fordul, hogy kényelmetlenné kezd válni: akkor viheti az ördög az ilyen rettenetes szabadságot.

Kettőbe török a hátuk, a mialatt egy czipő alkotmánybiztosítékért könyörögnek. Már nem is alkotmánybiztosítékot követelnek, hanem valamit, ami annak látszik. Könyörgésig megy ezért a dolog az uralkodó asztala előtt. S a legnagyobb alkotmánybiztosítékot, amelyet Petőfi és társai szereztek meg: a sajtószabadságot járomba akarják fogni. S amíg álszenteskedően az ünneplők közé állnak, azt dobantja a szívük vágya: hamar, törvényt, törvényt az előzetes lefoglalásról!

Amikor a törvényhozás emberei, a Negyvennyolc paizshordozói ilyen elégetlenek az ötvenkilenc esztendő sajtószabadsággal, akkor annak bizonyára hibája van. Hivnánk, szólítanánk benneteket Március ifjai, hogy kezdjétek előlről, csináljátok újra; ti nem jöttök. Ha jöhetnétek is, vajjon vállalkoznátok-e erre a szoborcsontító munkára? . . .

Hanem majd megcsinálják ők, a márciusi vének. A márciusi ifjak között a legidősebb is forrongó ifju volt, a mikor a nemzetszabadító munkára sorakozott. Ők, a mai törvényhozók, a márciusi vének.

Petőfi palotája.

Irta: Bródy Sándor.

Petőfiből háziur lett; halála után. A költő — az örök szoba-ur — élete és dicsősége teljében a hős Dohány utcában lakott kis udvari lakásban, most: a napfényes és uri Bajza utcában egy valóságos palotája áll és ott fog lakni — az örökkévalóság nagy kényelmében — a kezének, a lábának a nyoma, eltűnt alakjának ragyogó és forró — árnyéka . . . Lakók és háziurak, kinzottak és kinzók, minden rendűes rangu érzékenyszívű polgárok: ne szomorkodjatok azért a költő sorsán, nem véletlenül, de magasabb szükségből van ez így, hogy amíg élünk, szegények legyünk, mert ha nagy és megállapodott módba kerülnénk, hűtlen és elbizott lenne a mi szívünk is, nem mi vezetnők többé a világ lelkét, hanem átengednők: kövér királyoknak és sunyi kasznár-politikusoknak.

Talán az egy Petőfi! Neki még a gazdagság sem ártott volna; ő volt a jellem, az abszolút becsületesség. Mint ember és mint genius, nem volt ilyen magyarban soha még. Az anyja: tót szolgáló, az apja: rác eredetű mézárós-legény és ő maga a magyar büszkeségnek legnagyobb rübb typusa lett. Mindenki érzi és tudja őt, a vérünkben van, az eszünkben van, áthasonított részünk, akik csak élünk ma magyarok. És mégis az apró epigon kénytelen bevallani, hogy az ezer év

előtti Szent István munkássága világosabb, Mátyás király fejlődése teljesen érthető. Bethlen Gábor karrierjét, — pedig régen volt — szinte meg lehet fogni, — Petőfi mind e királyok között a legközelebb ér hozzánk és mégis a legnagyobb csuda. Milyen jó, hogy elmúlt fiatalon, hogy nem él, ha megmarad, koalíciós politikus lett volna belőle. Soha! Ez az egy magyar, akiben nem volt semmi a politikusból, ő volt az okvetetlen alkotás, semmi alku, semmi átmenet, mindent megcsinált, úgy, hogy a magyar lélek ma két részből áll, az egyik: Petőfi. A másik: a többiek. Aki pedig azt hiszi, hogy ez tuzás, gondolja meg, hogy Petőfi nélkül: a gondolata dadogás és az érzése: öntudatlan kapkodás volna csak.

Jó, ha mi mindez, legalább alkalommal és így márciusban eszünke jut.

Most a télen, valamelyik napon, harmadmagammal, Petőfi nevét és emlékét bevittük a Házba, be a miniszterelnök szobájába. Az állam legkegyelmesebb — és legkedvesebb — vezére elé járultunk, hogy az új Petőfi Házba küldene egy szolgát, akit az állam fizet, a költő helyett. A szó és a számok — valamint a nép — embere nekimelegedett és ő excellenciája érezte és szavalt nekünk Petőfit, betéve tudta a legudvarképtelenebb verseket és nagy passzióval idézte a világszabadság örök ígét, a

melyeket egypár szobával odább, a Ház ülés-termében, talán épp e pillanatban árultak el magyar kozákok; röhögő arccal, csepegő szájjal, arcukból kikelve, testük alsó felén elhelyezve a függetlenségi zászlót . . . Mikor elhagytuk a miniszterelnököt, — aki pszichológusnak is első, — hozzám, legalázatosabb szolgálójához így szólt: „Ne ebből, ugy-e, csufolódás lesz? Abból, hogy én Petőfit így tudom!” Csak csudálkozás lett belőle, — nem tudom a dolgot megérteni. Mi az, hogy Wekerle Sándor az okos és szép feje tetejére engedi nőni ezeket a vörösképu, kövér — mert ez a parlament főképp kövér — kozákokat, akik kivernek a Házból és kirekesztenék a pártból Petőfi Sándort, ha élne és ha az volna, ami volt! Mi dolog ez? A miniszterelnök megbánta a multját? Nem gondolja, hogy csak az tartja, a nélkül máról holnapra — nincs. Halottnak tettei magát, mint a nünúke nevű bogár, hogy gonosz gyermekek meg ne öljék? Jobb érzése és tudása ellenére hódol be a kasznár-politikának, mert egy alattomos nagy gondolata van? De micsoda, mi lehet, amiért túrni tudja az emberek kételkedő mosolyát? Talán nincs is semmi gondolata és egyszerűen fél a nekibőszült hadtól, amely vakmerő találekony-sággal tud egy lenni a királylyal is, a nemzettel is; gyökerét a szegény nemzet szívébe bocsájtotta, de fejével a dinasztia ülőkéje alá nyomult. Hogy kezdjen ki ezekkel, ez nem neki

Korra a nagyrészü fiatal, de öreggé kérésztette őket az érdek, az önzés, a hiúság és számítókka, spekulánsokká véitette őket a hatalomnak, a rangoknak és állásoknak lebirhatatlan vágya. Nem kell őket semmi ifjonti tüztől, elhamarkodott lelkesedéstől féltetni. Ezek a kora-vének, éretlenül előregedettek majd megcsinálják az új sajtószabadságot. Olyat és annyit, amennyi és amilyen nekik és a céljaiknak kell.

És minek is törvénybe iktatni március tizenötödikét, a régi, az avult, a hibás sajtószabadság napját, mikor talán nincs is messze az a nap, amelyen az új sajtószabadságot megteremtik a márciusi vénék? Az új korszak-csinálók, akik nem halhatatlanok és mégis azt akarják, hogy örökké éljenek.

Csak gyorsan!

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott. Az ülésen általánosságban elfogadták a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot. Azután áttértek a részletes tárgyalásra. Itt számos jelentéktelenebb módosítást fogadtak el. Hosszabb vita volt a 14. szakasznál, mely a tanítók politikai állásfoglalását nehezíti meg.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 14.

Tegnap azért nem jöttek a t. honatyák, mert obstrukció volt. Ma azért maradtak távol, mert nincs obstrukció. Tíz órakor még mindössze huszonegy ember hemzsegett a Házban. Szerencse, hogy a teremőrök és az újságírók eljöttek, mert különben egészen kihaltak látszott volna a parlament.

Justh Gyula, aki hozzászokhatott volna az ilyen nagyarányú érdeklődéshez, még mindig nem tud beletörődni a nagy részvétlenségbe.

— Ez mégse járja! — mondja intusainak. A magyar tanítószó igazán megérdemelne, hogy ne csak a nemzetiségiek törődjenek vele!

Miután azonban szombaton megint vakáció kezdődik, a képviselők javarésze hazament, hogy kipihenje a majdnem háromnapos obstrukció

való feladat, hanem Andrassy Gyulának, aki nem akar semmi lenni, csak becsületes ember! És Wekerle nem akarna az lenni, nem lenne az? A föltevés bántó és lehetetlen, igaztalan is, de nem tudom, mit gondoljak: — a miniszterelnök Petőfit szavalja és a parlament meg erősíti a régi és hozza az új deres-törvényeket és nem tudom, egy hajnalon nem ébredünk-e arra, hogy visszaállítják a jobbágytságot, és Ballagi Aladár meg Visontai Soma nemesi marssalok lesznek.

Petőfinek palotája van Pesten; fölvitte az isten a dolgát! De mintha az a had, mely annak idejében öt egy vála ökerüleinek még a határából is kiverte, hirtelen ur lett volna Magyarországon. És azért van a költő házában nagy jelentősége és azért érdemes a Herczeg Ferenc buzgólkodása, amelylyel elérzékenyítő és imponáló módon akarja berendezni ezt a palotát. Izgatni, fölfrissíteni kell a magyart, hajh, még mindig! A nagy lomha ellenzéki test a trón elé feküdt, végig kell a testén szántani, hátha még föláll! Március szele megprűszkölte őket és felizgatja, hogy a tót szolgáló fia ily nagy ur lett közöttünk. Mennél ragyogóbb, mennél melegebb otthon csináljatok a számára, hogy akik megundorodnak a nemzet nagy góth székesegyházától, ahol Duna és Tisza-kozák akarnak tanyát ütni, ide jöjjenek e kis márványkapolnába vigasztalódni, hinni és imádkozni — a jövőért.

izgalma. A folyosón lávók erőteljesen keresik Nagy Györgyöt, aki állítólag tegnapelőtt a karzaton durván és lovagiatlanul inzultálta a megjelent román urhölgyeket. Nagy György azonban egyelőre nem jelentkezett.

— No, ez is jól befűtött magának! — mondogatják a többiek. Ha igaz a dolog, akkor lejáratta magát! De hát a befűtésre szükség is van ezen a cudar tavaszon!

Igyen folyik a beszéd a folyosón. A képviselők kevesen lévén, az újságírók is erősen részt vesznek a beszélgetésben. Legalább tanulhat egy egy honatya. Mert abból, amit az ülés-teremben beszélnek, bizony-bizony keveset lehet tanulni. Gyorsan, nagyon gyorsan tárgyalnak. Vakáció előtt el kell intézni a javaslatot. Fő a gyorsaság.

Mai tudósításunk: (Elfogadtatik.)

Elsőben elintézték az általános vita restanciáit. Justh Gyula elnök felszólította azokat, kiket a zárszó joga illet a határozati javaslatuk révén, hogy beszéljenek.

Mihályi Tivadar: Nem kíván a zárszó jogaival élni.

Vajda Sándor: Határozati javaslatának első részét visszavonja, második részét fentartja.

A jegyző: Vlád Aurél!

Felkiáltások: Nincs itt!

A jegyző: Maniu Gyula!

Felkiáltások: Nincs itt!

Maniu Gyula: Kijelenti, hogy a zárszó jogaival élni nem kíván.

Bedőházi János előadó: A vita szónokai közül a legtöbbszörnek az volt a kifogása, hogy az állami népiskolákban magyar a tanítási nyelv. Ezzel az állami iskolák a periferiákon fontos missziót teljesítenek. A magyar államban csak természetes, hogy az állam nyelve domináljon. A magyar kultúra nem bántja az oláh művelődés ügyét, sem pedig az oláh nyelvet. Kéri a Házat, hogy mellőzze az összes határozati javaslatokat.

Apponyi Albert gróf: Foglalkozik a határozati javaslatokkal. Mihályi indítványával ő is egyetért, mert hiva az ingyenes népoktatásnak, de mégis mellőzni akarja az indítványt. Neki az ingyenes népoktatás a legfőbb törekvése, de jelenleg azt nem lehet megvalósítani. Novák indítványa felett rövidesen napirendre tér.

Vajda határozati javaslatára vonatkozólag megjegyzi, hogy az állami tisztviselők szolgálati pragmatikájára vonatkozó javaslat előkészületben van s azt nem lehet külön a tanítók és külön más tisztviselők részére megcsinálni. Vlád indítványa felesleges, mert a gazdasági ismétlőiskolákról szóló javaslattal a kormány már foglalkozik. Nem kell utasítást adni a kormányoknak olyan dolgokra melyekkel ugyis foglalkozik. Ajánlja a javaslatnak általánosságban való elfogadását.

A Ház tulnyomó többsége a határozati javaslatok mellőzésével elfogadta a javaslatot.

(Módosítás mindenáron)

A részletes tárgyalás első szakaszánál Maniu Gyula módosítást nyújt be, hogy az állami tisztviselőszó helyett állami hivatalnok tétessék.

Apponyi Albert gróf: Nincs elvi kifogása Maniu indítványa ellen, de megjegyzi, hogy a tanítók régi óhajta, hogy állami tisztviselőknek nevezzék őket.

Az indítványt nem fogadják el.

A második szakasznál

Várady Imre indítványozza, hogy azok, akik eddig lakbérosztályba nem sorozott helyeken 300 korona lakásbért élveztek, ettől ezután se essenek el. A milleniumi évet az államtisztviselők fizetésébe kétszeresen számítoták be. Kéri, hogy itt a tanítóknál se tegyenek kivételt.

Veresmarthy Béla és Bozóky Árpád felszólalása után Apponyi Albert kijelentette, hogy Várady módosító indítványát nem fogadja el.

(Akkor visszavonom!)

A negyedik szakasznál Goldis László módosítást ajánl, hogy a felekezeti, községi és állami iskolákból átjött tanítókat abba az osztályba sorozzák, melyben első szolgálatuk idején voltak.

Bizony Akos: Hasonló indítványt tesz. Goldis László: Visszavonja a maga indítványát.

Apponyi Albert gróf felszólalása után a szakaszt Bizony Akos módosításával fogadták el. A hatodik szakasznál

Vajda Sándor azt kívánja, hogy az állami tanítóknak is adjanak bizonyos kerttelket gyümölcsstermelésre és kertészeti célokra.

Apponyi Albert: A törvényjavaslatnak a mostani állapotok orvoslása a célja. A tanítók nem hangoztatják ezt a kívánságot s a legtöbb állami tanítónak a kért kerttelket nem is lehetne megadni. Kéri a szakasz változatlanul való elfogadását.

A Ház Vajda módosítását elvetette.

A hetedik szakasznál

Várady Imre indítványt nyújt be, hogy azoknak a tanítóknak, kiknek lakbérére meghaladja a 300 koronát, ezt az összeget személyi pótlék címén a jövőben is adják meg.

Apponyi Albert gróf és a Ház ezt az indítványt elfogadják.

A nyolcadik szakasznál

Bohus Károly stílárius módosítást nyújt be az igazgatók érdekében. A kultuszminiszter felszólalása után azt elvetették.

(Politika és iskola.)

A kilencedik szakasznál

Maniu Gyula: Nem tartja célszerűnek a kitüntetés diszkrecionális jogát, mert azt politikai célokra lehet felhasználni. Javasolja, hogy a kitüntetés ne legyen a miniszter joga, de ezzel egy bizottságot bizzanak meg.

Apponyi Albert gróf: Az érdemek elismerésére a hivatali főnök a legkompetensebb. Lehetséges, hogy a kitüntetést politikai célokra fogják felhasználni s azért azt a módosítást ajánlja, hogy a tanítót csak a népnevelés-terén lehessen kitüntetni.

A javaslatot ezzel a módosítással fogadták el.

Ezután az elnök az ülést 10 percre felfüggesztette.

(A tanítók a politikában.)

Szünet után, a tizenegyedik szakasznál

Bozóky Árpád: Ha a tanító ellen bűnügyben vizsgálatot indítanak, az ellene esetleg folyamatban levő fegyelmi vizsgálat megszünik. Továbbiakra nézve a törvény nem intézkedik. Módosítást nyújt be arra nézve, hogy az ily módon elítelt tanító fegyelmi uton is elítéltesék a fegyelmi hatóság által akkor is, ha a bíróság hivatalvesztésre is ítélte.

Goldis László: A javaslatnak legmegsebzhetőbb és egyúttal a legfontosabb része a 14. szakasz. Ennek rendelkezése a közszabadság rovására megy, mert a tanítót visszatartja a politikai felvilágosításoktól, politikai nézetének nyilvánításától. Ez a szakasz olyan rendelkezést tartalmaz, mely szerint a tanító az alkotmány ellen nem izgathat. Ezt megváltoztatandónak tartja.

Maniu Gyula a 14. szakasz ellen beszél, a mely szerinte alkalmas volna arra, hogy a tanítószó megfossza a polgári jogoktól. Több módosítást nyújt be.

Bródy Ernő szerint azt a szakaszt, amelyben a tanítószó nagy existenciális és erkölcsi érdekeirő van szó, a legprecízebben kellene megszövegezni. Sok félremagyarázásra alkalmas kifejezés van benne. Ilyen az államellenes cselekedet. Kifogása van az izgatás kifejezése ellen is. A fegyelmi eljárást ki kell venni a közigazgatási bizottság hatásköréből és a tanfelügyelőkre kell bízni. A javaslatot eredeti szövegében nem teheti magáévá. (Helyeslés.)

Várady Imre indítványozza, hogy a fegyelmi eljárás megindítása a tanfelügyelők előzetes tudtával történjék.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy a fegyelmi intézkedéseket véglegeseknek nem tekint. Ha elfogadnák azt, amit Goldis ajánl, megmaradnának az összes sérelmes intézkedések, amelyek a 66-iki törvényekben megvannak. Bródy Ernővel vitatkozik hosszasan. Fegyelmi vétségnek nem lehet nyilvánítani az olyan cselekményeket, amelyek az állam javára szolgálnak és amelyeket az ország függetlenségének és szabadságának védelmére tesz valaki. Kéri a szakaszok változatlan elfogadását.

A Ház a szakaszt elfogadja.

Ezzel az ülés véget ér. A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

Az elpaktált obstrukció.

Nemzetiségi győzelem.

A kormány leszerelt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

A Ház tegnapi ülésén egészen váratlanul megtörtént a három napja obstruáló nemzeti párt leszerelése. A már feliratkozott szónokok elálltak a szótól, úgy, hogy ma már az egész törvényjavaslatot el lehetett általánosságban fogadni. Ennek a hirtelen és szinte érthetetlen leszerelésnek a történetét egyik fővárosi lap, a *Polgár* a következő, nagy feltűnést keltő híradásban mondja el:

A nemzetiségi leszerelésével kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a másik tanítói javaslatot, a felekezeti tanítókról szólót csak a husvét szünet után tárgyalja a kormány. Lehetetlen volt észre nem venni az összefüggést a két esemény közt. A nemzetiségi beszűntették a három napos obstrukciót, a kormány pedig hosszú időre toltta ki azt a javaslatot, amelyet már a magyar felekezeti tanítók miatt is kötelessége lett volna a husvét szünet előtt tárgyalatni.

De fölötté gyanus az a hosszú időköz, amit a kormány a javaslat tárgyalása elé kitűzött. Mintha csak szándékosan hosszú időt engedtek volna, olyan hosszú, hogy az alatt a nemzeti kormány a nemzetiségekkel megpaktálhasson — a magyar iskola kárára.

A függetlenségi párt többségében nagy megbotránkozást és megütközést keltett a kormány paktuma. Megbocsáthatatlan gyávaságnak mondják, hogy a kormány megijedt a három napos obstrukciótól és most inkább a felekezeti iskolát szolgálta ki a román tulzókna. Éppen a most lefolyt vita győzhetett meg mindenkit arról, hogy a nemzetiségek milyen érzéssel viseltetnek a magyar oktatás és a magyar iskola iránt. A vita anyaga legfeljebb arra buzdíthatta volna a kormányt, hogy a felekezeti tanítókról szóló javaslatot magyar szempontból megszigorítsa, de semmiesetre sem arra, hogy csufosan meghátráljon és a magyar oktatás ügyét elárulja. Oly bünt követ el ezzel a kormány, amely nemzedékekre érezteti káros hatását és még parlamenti, politikai szempontból sem ért el semmit. Mert ha a gyalázatos paktumot nyélbe ütjük, ha a kormány csakugyan végleg elárulja a magyar oktatást, megszűnik ugyan a nemzetiségek obstrukciója, de a kormány viszont könnyen egy magyar obstrukcióval találhatja magát szemben.

A leszerelés hiteles történetét egyébként a következőkben adják tudunkra:

A paktumot a képviselőházban *Justh Gyula* létesítette. *Justh* a déli szünet után az elnöklést átadta *Návay Lajosnak*, ő pedig ezalatt a nemzetiségek vezető embereivel tárgyalásba bocsátkozott. *Justh* arra kérte a nemzetiségeket, hogy hagyják abba azt az obstrukciót, a melyet az állami tanítók fizetésrendezése ellen rendeznek. A nemzetiségek hosszas tanácskozás után erre hajlandók is voltak, azzal a feltétellel, hogy a kormány viszont a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslatot csak husvét után tárgyalatja. *Justh Gyula* ezt megígérte a nemzetiségeknek, a feltételeket tudatta a kormányval, amely azokat a maga részéről is elfogadta, a még feliratkozott nemzetiségi szónokok pedig elálltak a szólás jogától.

Hogy a nemzetiségek miért ragaszkodtak a husvét utáni dátumhoz, annak oka az, hogy az oláh püspökök balázsfalvai értekezletükről

memorandumot küldtek a törvényhozáshoz, a királyhoz és a pápához. Azt remélik a nemzetiségek, hogy husvégig a pápa érdekükben közbejár és a felekezeti tanítókról szóló javaslatot az ő javukra módosítani fogják.

Mindenesetre szégyenletes és gyáva uolog volt a kormány meghátrálása. Különösen elítélendő azért, mert időt és alkalmat adtak a nemzetiségeknek, hogy a magyarság ellen, a magyar közjogon kívül álló tényezőt, a pápát is mozgósítsák.

Március 15.

A szabadság napja.

Fáklyásmenet és kivilágítás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

Ötvenkilenc esztendővel a nagy március után még mindig épen, sértetlenül él a magyar nemzetben a nagy nap emléke. Most, a nagy március követő ötvenkilencedik kis márciusban, amikor a lelkekben él még a gyakorlatban oly sokszor megcsufolt eszme iránti lelkesedés, az egész ország egy szívvel-lélekkel ünnepli a szabadság napját. Ünnepelni még tudunk. De a hétköznapok gyakran rácsáfolnak az ünnepnapokra.

(Kivilágítás és fáklyászene.)

Aradváros polgársága ma este kezdte meg az ünnepek sorozatát. Este, ahogy besötétedett, a házak ablakaiban kigyultak az emlékezés lángjai. A fő utvonal fényesen ki volt világítva. A nemzetiszín lobogók sokasága díszítette a bérpalotákat és középületeket.

Fél hét órakor vette kezdetét a zenés takarodó. Mintegy hatvan lámpavívó ifju haladt végig a Boczkó-utcán, Asztalos Sándor utcán. Megkerülték a Szabadság-teret és az Atzél Péter-utcán áthaladva, bejárták a főtér mindkét oldalát, a Széchenyi-, Batthyány-, Fábrián-, Deák Ferenc- és Kápolna-utcákat. Közben egyre zengtek a hazafias dalok, melyekhez a vaggongyári zenekar szolgáltatta a zenekíséretet. A *Kovács Vince* által vezetett menethez tömegesen csatlakoztak a város polgárai, akik még a késő esti órákban is feltűnő nagy számmal jártak-keltek a főtéren, a szépen kivilágított ablakokat nézve.

(A holnapi ünnepségek.)

A holnapi ünnepségek sorrendje a következő:

Reggel 6 órakor zenés riadó.

A városháza nagytermében délelőtt tíz órakor tartandó ünnepség sorrendje:

1. „Megnyitó”, mondja: *Károlyi Gyula* gróf, Aradmegye és Aradváros főispánja. 2. „Talpra magyar” dal, *Ferch* Ödön tanár vezetése mellett éneklő a községi polgári fiúiskola 250 tanulója. 3. Alkalmi költemény, írta *Szabolcska Mihály*, szavalja *Keszler Ede* színművész. 4. Ünnepi beszéd, írta és elmondja: *Prohászka László* dr. 5. „Kikel még a földből”. Kuruc dal *Endrődy Sándor* és *Szentgály Gyulától*; *Ferch* Ödön tanár vezetése mellett éneklő a polg. iskola tanulói. 6. *Varjassy Lajos* Arad szab. kir. város polgármestere befejező beszéde. 7. „Kossuth Lajos azt izente”... éneklő a jelenlevők.

Az aradi tanintézetek is kivétel nélkül megünneplik a szabadság napját. Holnap az összes iskolákban szünetelnek az előadások. Az állami tanítóképző intézet növendékeinek Eöt-vös önképzőkörre *Keszler Károly* védőtanár vezetése mellett a gyakorlóiskolai növendékek bevonásával az intézet tornatermében rendezik az ünnepséget, melyen a tanártestület minden tagja jelen lesz. A reggel 8 órakor kezdődő iskolai ünnep után a tanári kar és az ifjuság minden osztályának két két képviselője *Láng Mihály* igazgató vezetésével résztvesz a városházán megtartandó nemzeti ünnepen.

(Más ünnepek.)

A különböző társulatok és egyletek közül az aradi Székely-Otthon a Boros Beni körrel együttesen üli meg az új Magyarország születése napját. Az ünnepi szónoklatot *Szabó Zoltán* tartja. A szépen összeállított műsor két részre oszlik. Közben társasvacsora lesz. Az ünnepséget a két egyesület helyiségében, a Forray-utca 3 ik szám alatt tartják meg.

Az Asztalos Sándor társaság i. hó 16-án szombaton este fél 9 órakor hangversenyyel egybekötött hazafias estélyt rendez új helyiségében (Kánya-vendéglő.)

A műsor a következő: 1. Ünnepi beszéd. 2. Himnusz: előadja a vaggongyári dalkör *Zoltay Mátyás* karnagy vezénylete mellett. 3. Az első ágyu. Alkalmi költemény. Írta és szavalja *Végh István*. 4. Dal. Éneklő *Gogg Kriszta* k. a., zongorán kíséri *Forgács Ferenc*. 5. Március 15. Alkalmi költemény. Írta: *Jakab Odön*. Szavalja: *Gebhardt Domokos*. 6. Népdal egyveleg. Előadja a vaggongyári dalkör *Zoltay Mátyás* vezénylete mellett. 7. Záró beszéd.

A huszárönkéntes regénye.

Arad — Nagyvárad — Zürich.

Az elrejtett menyasszony

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 14.

Emlékeztet még az a szenzációs bűnügy, amelynek egyik hőse *Sarkadi Szabó István* volt, az aradi huszárönkéntes iskolának egyik tagja, akit bizonyos szabálytalanságok miatt büntetésből áthelyeztek a nagyvárad Vilmos huszárok ezredéhez. A szerencsétlen fiatal ember, aki egyébként debreceni fiú, tudvalevően szerencsétlen szenvedély áldozata. Az a vád emelkedett ellene, hogy bűnös életmódot folytatott *László József* debreceni földbirtokos, lapkiadóval, sőt ketten közösen megrontották *László József* nevelt leányát, *László Gabi*t. Az önkéntest akkor Nagyváradon letartóztatták s erős fedezeti mellett Debrecenbe kísérték. Ott most maga elé hívatta *Zedwitz* gróf ezredes és a következőket mondotta neki:

— Maga ellen bűnügyi vizsgálat van folyamatban. Ezt az időt, mint katona nem töltheti el. Addig tehát, amíg a polgári bíróság nem ítélkezik ön felett, elbocsájtjuk a katonaság kötelességéből. Ha ügye tisztázva lesz, jelentkezék, s akkor megkezdheti szolgálatát.

Sarkadi Szabó István másnap levetette az egyenruhát és Budapestre utazott. Itt azon törte a fejét, hogy talál reá menyasszonyára, *László Gabira*. Végre egy privát detektívhez fordult, aki aztán kutatásai alapján megállapította, hogy a leányt *Sandauba*, egy Szászországban levő nevelőintézetben helyezték el.

Vonatra ült és elutazott a Drezda melletti kis városba. *László Gabi* itt él — teljesen elzárva a világtól. Nem érintkezik senkivel sem, szigorú, nagyon szigorú felügyelet alatt áll.

Sarkadi Szabó István ahogy megérkezett *Sandauba*, azonnal bekopogtatott az intézet főnöknőjéhez. Kérte, hogy engedje meg a menyasszonyával való beszélgetést. A főnöknő zavarba jött s azt mondta, hogy most nem lehet a leánnyal beszélni, mert Drezdába ment színházba.

Az elszánt fiatalember várt másnapig, ekkor azt felelték, hogy *Gabika* elutazott. A tényállás pedig az volt, hogy ez idő alatt sürgönyváltás folyt az intézeti főnöknő s a gyámszülők közt, hogy a fiatalember beengedhető-e vagy nem? A válasz meg is jött, hogy semmi szin alatt nem szabad találkozniok, mivel a leányt a gyámszülők megeskettették, hogy soha vőlegé-

nyével ebben az életben nem fog találkozni, sem beszélni.

Sarkadi Szabó István dühösen hagyta ott az intézeti főnöknőt s most már igazán nem tudta, hogy beszélhet-e még életében a leánnyal. Az Elbe hídján összejött Sarkadi véletlenül egy urral, akivel beszédbe ereszkedett és kiszült, hogy ez az ur magyar ember, ki Sandaiban vámhivatalnok és az intézetbe bejáratos. Ezáltal, ennek a közvetítésével beküldött Sarkadi a leánynak egy 36 oldalas levelet, melyben helyzetüket feltárja. A leány nem tud semmiről semmit, előtte a szülők mindent titkolnak s a levelet kisírt, könnyes szemekkel olvasta végig, de visszaadta, — mert neki nem szabad semmit sem elfogadni, hanem megüzentette, hogy majd fogja ő az alkalmat keresni, hogy neki, kitől erőszakkal lett elszakítva, ismét levelet írthasson.

Sarkadi most már könnyű szívvvel hagyta el Sandaut. Tudja, hogy hol a menyasszonya. Most azon töri a fejét, hogy lehetne a leányt kiszabadítani a nevelőintézetből. Sarkadi egyébként szintén külföldön él. Zürichben jogász, s csak akkor jön haza, ha ügyében végtárgyalás lesz.

Korbácsoló aradi urinő.

Pikáns vallomások.

Ítélet a csirkepörben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 14.

Az aradi Attila tér egyik házában a múlt hónap végén elhessegette G. N. városi tisztviselő S. M. ismert aradi közhivatalnok nejeinek csirkéit. Az urinő erőlyesen védelmére kelt a csibéinek, amiből oly éles szóváltás támadt S.-né és a városi tisztviselő között, hogy az urinő csattanós megtorlással is megfenyegette a szomszédját.

Az ígért beváltása nem is késett soká. Február 23 án a reggeli órákban, amikor G. gyanútlanul haladt a Deák Ferenc utcában, a csibetulajdonosnő hirtelen elébe toppant és *ku-tyakorbáccsal végigvágott G. arcán.* A tisztviselő nem vette föl a harcot a tettegeskedő uriaszonnyal, hanem orvoshoz sietett és látellelet vétetett föl az arcán ejtett becsületsértéről. *Leitner* Ernő dr. nem állapított meg ugyan becsületbeli hiányokat, de konstataulta, hogy G. arcán „két vonalaz vörösödött csik s ezeknek végén másfél centiméter hosszú mély, *repedt szélű bőrhiány van.*“

E látellelettel felszerelve G. följelentést tett a harcias asszony ellen az aradi járásbírósnál, amely e hónap elején zárt tárgyalás után mára tüzte ki a G arcán és becsületén ejtett sérelem folytatolagos reparációját. A *Zih* József albiró előtt tartott mai folytatolagos tárgyaláson megjelent a csirkék miatt összekapott két fél *Tolnai* János dr. és *Péterffy* Antal ügyvédekkel, továbbá néhány tanu, akik a tettegességet megelőző épületes szóváltásban, mint jelen voltak gyönyörködtek. A mai tárgyalás nyilvános volt és az érdekes pör meghallgatására egybegyűlt gyér közönségnek alkalma is volt több igen kevéssé hízelt frázist hallani, mint amelyeket a pörlekedő felek a szóharc során egymáshoz vagdostak.

Távrolról sem azért, hogy csibéken való civakodás közben fölhasználtassanak, hanem inkább elrettenésül mutatóba közlünk néhány erősebb kifejezést az ezeket reprodukáló tanuvallomásokkal együtt.

Bodor Ilona, S.-né fiatal cselédleánya a nemét dicsérő tartózkodással még csak azt val-

lotta, hogy urnője és G. az udvarban sértegeték egymást és kölcsönösen csunya dolgokat mondtak egymásnak.

Sokkal kevésbé diszkrét volt *Mikalacsán* Demeter városi tűzoltó, aki visszaemlékezett arra, hogy S.-né így traktálta az ellenfelét:

— *Paraszt, vén disznó!*

De G. sem maradt adós a finomnak egyáltalán nem mondható replikával, mert ő *Mikalacsán* szerint viszont az alábbi — itt már szépitett — láomozdulattal fenyegetőzött:

— Ha még senkisésem rugott pofán, *én pofán ruglak.*

Nem érdektelen az sem, amit *Nagy* András városi kocsis hallott és mondott a bíróságnál. Szerinte S.-né így aposztrofálta a szomszédját:

— Nem fér a tyukjaimtól? *Legyen inkább a delnőkre gondja, vén disznó!*

G. mint diszkrét férfit a delnőkre, — akiket az uriaszony egy kurta szóval jelölt meg — nem reflektált, de a hasznos háziállattal való összehasonlítása fájt és ezért röviden visszahárította arra, aki e sértéssel illette.

A bizonyítási eljárás befejeztével *Tolnai* János dr. a panaszos képviseletében a korbácsoló urinő szigorú megbüntetését kérte, míg *Péterffy* Antal védő fölmentést és viszonzád révén G. elítélését kérte.

Zih albiró ezután kihirdette az ítéletet, mely szerint S.-né becsületsértés vétsége miatt *40 korona fő és 10 korona mellékbüntetésre ítélte.* A pénzbüntetés behajthatatlanság esetén 3 napi fogházra változtatandó át. A tisztviselőt fölmentette a bíróság a viszonzád alól azzal az indokolással, hogy csak nyomban viszonzott sértést követett el. Az ítéletben a felek megnyugodtak.

Két napos közgyűlés.

A reáliskola épülete. — A késedelmi kamatok ügye. — A fizetésemelések. — A 30 évi szolgálati idő. — Még mindig a történelmi festmény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

A város törvényhatósági bizottsága *Károlyi* Gyula gróf főispán elnöklete alatt ma folytatta e havi rendes közgyűlését. A mai folytatolagos közgyűlés iránt már nem nyilvánult meg olyan nagyfokú érdeklődés, mint tegnap. A városatyák csekély számban jelentek meg a városbázán, noha a közgyűlés különben bővelkedett érdekes vitákban.

A közgyűlés lefolyásáról tudósítónk az alábbiakban számol be:

(A reáliskola külön épületet kap.)

Amikor *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter legutóbb Aradon volt és az aradi tanítézeteket meglátogatta, feltűnt neki a liceumban elhelyezett reáliskola lantermeinek elhanyagolt állapota. Már akkor szóvá tette *Varjassy* Lajos polgármester előtt, hogy szükséges lenne külön épületet emelni a reáliskola számára. A polgármester most azt a javaslatot terjesztette a közgyűléshez, irjon fel a közoktatásügyi kormányhoz, hogy najlandó lenne a reáliskola részére külön épületet emelni, ha a kormány az eddig fizetett évi 14 ezer korona bért a városnak fizeti, amely összeggel a város az építkezéshez szükséges kölcsönt amortizálhatja.

Kovács Vincs még azt indítványozta, kérje fel a közgyűlés a főispánt, a polgármestert és a város képviselőjét, hogy a városnak feliratát, ugyszintén a felsőbb leányiskola ügyében intézendő feliratát a kormánytól támogassák.

A közgyűlés úgy a polgármesternek, mint *Kovács* Vincsnek indítványát nagy lelkesedéssel elfogadta.

(Nem lesz késedelmi kamat.)

A tanács ezután előterjesztette azt a szabályrendeletet, amely a községi adó után sze-

dendő késedelmi kamatokra vonatkozik. *Müller* Károly kijelenti, hogy egyáltalában nem kell a szabályrendelet. Nem pártolja azt, hogy a községi adó után késedelmi kamatot szedjen a város. A hátralékosok úgy is kizárólag szegény emberek s ezeket nem szabad megterhelni. Elég baj, hogy az állam szed késedelmi kamatot. Nem felolvasni, de eltemetni kell a szabályrendeletet. (Helyeslés.)

Szalay Arnold dr. hasonló értelemben szólalt föl és bebizonyította, hogy a város a késedelmi kamatokkal nem szaporítaná a jövedelmét. *Mülek* Lajos dr. felszólalása után a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a szabályrendeletet leveszi a napirendről.

(Fizetésemelés a rendőröknek.)

A tömegesen benyújtott fizetésemelési kérvények tárgyalására került ezután a sor. A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a kérvényeket a rendőrlégénységét kivéve, terjeszse a hármás-bizottság elé és utasítsa, hogy pótköltségvetést alkosson. A rendőrlégénység kérvényére vonatkozólag a tanács azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a közgyűlés 10 százalékos drágasági pótlékot szavazzon meg.

Varjassy Lajos polgármester módosítja a tanács javaslatát és annak kimondását kéri, hogy a rendőrlégénységnek *fizetésemelés* címén szavazza meg az összeget.

Végül *Vannay* Gyula adóügyi tanácsnok előterjesztette *Stauber* Józsefnek a pénzügyi bizottságban elhangzott ama indítványát, hogy a város irjon fel a belügyminiszterhez és kérjen kárpótlást azokért az állami funkciókért, amelyeket a város teljesít.

A közgyűlés a tanács módosított javaslatát, mint *Stauber* indítványát egyhangulag elfogadta.

(A tisztviselők szolgálati ideje.)

Vannay Gyula tanácsnok előterjesztette ezután *Nagy* Sándor dr. javaslatát, hogy a rendőrlégénység és rendőrtiszteknek szolgálati idejét 40 évről 30-ra szállítsa le a törvényhatóság. A nyugdíjbizottság azzal terjeszti *Nagy* Sándor javaslatát a közgyűlés elé, hogy mindazok a városi tisztviselők, akik szolgálat alkalmával teljeseni munkaképtelenek lesznek, elérhető legmagasabb fizetésük után járó nyugdíjat kapjanak.

Müller Károly nem fogadja el a javaslatot, mert a város szabályrendelete elég jó és megfelel az állami nyugdíjszabályzatnak. Nem is tartja indokoltnak, hogy a 30 évi szolgálati időt behozzák. A város pénzügyi helyzetére való hivatkozással azt indítványozza, hogy a kérdést vegyék le a napirendről.

— És tessék el! — toldotta meg az indítványt *Steiner* Jakab.

— És tessék el! — hagyta jóvá *Müller* Károly.

Mülek Lajos dr. azt kívánja, hogy a közgyűlés csakis a rendőrség és a tűzoltóság szolgálati idejét szállítsa le 30 évre.

Varjassy Lajos polgármester hivatkozva az államrendőrségre, méltányosnak tartja a rendőrség és tűzoltóság szolgálati idejének leváltását. Ehez azután *Müller* Károly is csatlakozott.

Most kinos incidens játszódott le. *Mittner* József szólásra állott fel. A már amúgy is hosszúra elnyúlt vita türelmetlenné tette a törvényhatósági tagokat és többen *Mittner* felé kiáltottak:

Üljön le! Eláll! Már elfogadtuk a javaslatot!

Mittner egy ideig szótlannul állott, végre az elnöklő főispán megadta neki a szót. *Mittner* alig kezdett beszélni, ismét kórusban hangzott feléje a kiáltás:

— Eláll! Ne beszéljen!

— Ne hagyja magát! buzdította *Steiner* Jakab *Mittner*t.

— Ó méltósága megadta a szót, — szölt *Mittner*, aki azután indulatosan fordult a zájongók felé és beszédének meghallgatását követelte. Nem pártolja a javaslatot, mert ennek teljesítésével a város közterheit emelnék. Majd megvádolja a tűzoltókat, hogy színlelt betegséget jelentenek, csak hogy hamarabb nyugdíjazák őket. Azt javasolja, hogy a kérdést vegyék le a napirendről. *Mülek* Lajos dr. megvédte a tűzoltókat s ezután a közgyűlés elvbén elfogadta *Nagy* Sándor dr. indítványát.

(A történelmi festmény ügye)

A város által megrendelt történelmi festmény ügye ma végleg elintézésre nyert, amennyiben a törvényhatósági bizottság nem fogadta el a jogügyi bizottságnak a terminus kitolását célzó indítványát, hanem az Ufferbach Jenővel megkötött szerződés intencióját tartva szem előtt, kimondta, hogy Ufferbach köteles a kész képet 1908. január hó közepéig az országos képzőművészeti tanácsnak bemutatni.

A kérdéshez elsőnek Stauber József szólott. Mindenekelőtt konstatació, hogy Ufferbach Jenővel felületes szerződést kötöttek, amelyben nem tüntették ki a színvázlat bemutatásának határidejét, noha mindenki tudja, hogy a képet 3 év alatt kellett volna bemutatni. Ufferbach ezt a felületeséget a maga javára fordította és a színvázlatot még mindig nem mutatta be. Ennek a fonák helyzetnek megszüntetése végett a múlt havi közgyűlés megbízta a jogügyi bizottságot, hogy állapítsa meg a városnak és Ufferbachnak jogait. A bizottság e helyett javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. Egyedül Reicher Károly tiszti főügyész állott feladata magaslátán és a kérdésnek alapos tanulmányozása után mindenre kiterjedő, szakavatott véleményt készített. Azt javasolja a törvényhatóságnak, hogy mellőzze a jogügyi bizottság indítványát és mondja ki, hogy Ufferbach köteles a kész képet a megrendeléstől számított 3 év leteltével bemutatni. Ha Ufferbach eddig nem mutatja be a kész képet, akkor a város irjon ki pályázatot. Ha a pályázatot Ufferbach megnyeri, ő maga fog előtte kapot emelni.

Lukácsy Lajos szerint a szerződő felek szándéka jön tekintetbe. E szerint a képet három év alatt kell elkészíteni. Megjegyzni, hogy a szerződő felek szándéka nem volt az, hogy a színvázlat bemutatására ne tüzzenek ki terminust. Ő határozottan tudja, hogy a színvázlat bemutatására egy évi határidőt tüztek ki. Ez azonban a szerződésből kimaradt. Egyébként pártolja Stauber indítványát és annak kimondását kéri, hogy Ufferbach 1908. január hó 15-ikéig mutassa be a kész képet az illetékes és erre kijelölt fórumnak.

A közgyűlés Stauber javaslatát egyhangúlag elfogadta s ezzel a közgyűlés véget ért.

A pap büne.

Megrontott gyermekek.

Állat a reverendában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, március 14.

A múlt év őszén nagy szenzációt keltett a fővárosban egy Barabás István nevű fiatalember letartóztatása. Barabás állandóan papi ruhában járt s mindenki tisztelendő urnak szólította. Kezeit mindig összekulcsolva, imádságra készen tartotta. Barabás pap nagyon szerette a kis gimnazistákat. Összegyűjtötte őket az Ulói-uti kaszárnya melletti kis térségen s kaszinót alapított velük. Napról-napra cukorkákkal kedveskedett nekik s amelyiknek jó istenes képe volt, vallásos gyakorlatokra meghívta legénylakására is.

Egyszerre azután különös hírek kerültek forgalomba. Azt beszélték, Barabás nem is pap, hanem egy beteg idegzetű ember, aki ifju ismerőseivel bűnös szexuális üzemeket folytat. A fiatal fiukat, akik utóbb mind csuf betegségbe estek és közülök egy Fejes István nevű gimnáziumi tanuló öngyilkosságot is követett el, apró ajándékokkal csábította el bűnös céljaira. Amelyiknél pedig ez nem használt, az erőszakról sem riadt vissza.

Több gyermek sirva panaszkodta el, odahaza szüleinek, hogy mit követett el velük a pap.

Kiderült azután még egyéb is. Barabás sohasem volt pap s csak bitorolta a papi csuhát. Több áldozatnak szülei ekkor megtették ellene a büntető feljelentést s Barabás az elfogatópa-

rancs elől megszökött. Beteges érzékiessége azonban visszavonzotta őt a fővárosba, ahol bujkálása közben elfogták és letartóztatták.

A vizsgálóbíró előtt Barabás mindent őszintén bevallott. A vádtanács természet elleni fajtalanság büntette miatt később vád alá helyezte. A budapesti büntetőtörvényszék ma tárgyalta zárt ajtó mögött a szenzációs pört, amelyre az összes áldozatok is be vannak tanukép idézve.

A zárt ajtó mögött a megrontott gyermekek szenzációs részleteket mondtak el a reverendába bujt állapotember tetteiből. A bíróság bűnösnek találta Barabást a terhére rótt eseményben és két esztendői börtönbüntetést mért rá. A bűnös embert rögtön el is helyezték az őt megillető helyen.

Kossuth a kiegyezésről.

Nem lesz hosszú lejárata.

Barabás tiltakozik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, március 14.

A függetlenségi párt tagjai körében — amint fővárosi tudósítónk jelenti, — nagy a nyugtalanság a kiegyezés tárgyalásáról elterjedt hírek miatt. A nyugtalanság valósággal izgalomná fokozódott ma, mivel mind bizonyosabban terjedt híre annak, hogy az osztrák kormány huszéves szerződés kötését követeli.

Több függetlenségi képviselő ezért ma arra kérte Kossuth Ferencet, hogy adjon fölvilágosítást a kiegyezési tárgyalás mai állásáról. A kereskedelemügyi miniszter erre a következőket felelte:

— Teljességgel lehetetlen fölvilágosítást adni olyan tárgyalásról, amely a két kormány között épen folyamatban van. Ha a tárgyalás állásáról közlések fennnek, tehetetlen volna a diszkréciót megőrizni és az osztrák kormány méltán vádolhatná a magyar kormányt azzal, hogy indiszkrét és nem lehet vele tárgyalni. De meg hogyan is lehetne közlések a kormány, amikor ki kellene adni ütőkártyáit épen a tárgyalás során? Ezzel maga akadályozná meg álláspontjának megvalósítását. A párt ismeri az álláspontomat. En és miniszter társaim megóvjuk az ország gazdasági és egyéb érdekeit. A tekintetben is nyugodt lehet a párt, hogy az ország lekötöttségét a kormány 1917-en tul nem fogja fontartani.

Kossuth kijelentései nem egészen nyugtatták meg a párt tagjait, akik határozottabb nyilatkozatot szerettek volna hallani.

A kereskedelmi miniszter távozása után Barabás Béla, a függetlenségi pártnak soros ügyvivő-alelnöke több képviselő és újságíró előtt az alábbi határozott kijelentést tette:

— Sem én, sem többen elvtársaim közül semmi szín alatt sem fogadunk el egy 1917-en tul kötött szerződést még az esetben sem, ha a legmesszebb menő következményekkel járna is. Nálunk a törvényeket bármely alkotmányellenes kormány fölruhhatja és mint a közelmúltban tapasztaltuk, föl is rugta. A papirosbiztosíték tehát, hogy mi 1917-en tul kedvezőbb gazdasági helyzetbe jutunk, nem biztosíték, csak egy esetben: ha megkapjuk az önálló magyar hadsereget. Ebben az esetben akár 40 éves gazdasági szerződést is kötünk Ausztriával. Ellenkező esetben azonban 1917-en tul semmiféle lekötöttséget nem vállalok és nem fogadok el.

A képviselők helyeselték Barabás nyilatko-

zatát és valamennyien erősítették, hogy nekik is ez az álláspontjuk a kiegyezés kérdésében.

A magyar és osztrák szakbizottságok ma délelőtt 9 órától este 8 óráig folytatták a tárgyalásokat a fogyasztási adókról. Az osztrák szakelődök ma este visszautaztak Bécsbe, s a jövőhéten a gazdasági szakminiszterekkel együtt visszatérnek Budapestre.

Képvatás.

A Rákóczi-társaság ünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

Március 15-ike előestéjét társasvacsora keretében, nagy fényvel és lelkesedéssel ünnepelte meg Arad egyik legfiatalabb és mégis egyik lezagalibb egyesülete, az aradi Rákóczi-társaság.

A szabadság újjászületésének megemlékezését összefűzte a társaság a maga lélekemelő házi ünnepével, amennyiben ma este leplezték le II. Rákóczi Ferenc remek képét, amelyet Balla Frigyes festőművész festett meg a társaság számára. A mai, gyönyörűen sikerült ünnep nemcsak a Rákóczi-társaság, hanem egész Aradvárosa ünnepe volt, amelyen Arad társadalmi előkelőségei és vezérférfiai is részt vettek.

Az ünnepély este nyolc órakor vette kezdetét, amikor is a társaság új diszelnöke, Károlyi Gyula gróf főispán megérkezett. A főispánt Schwarz Pál elnök üdvözölte, utána pedig Varjassy Lajos polgármester emelkedett szólásra. Mint diszelnök üdvözölte az egybegyűlt tagokat és vendégeket, akik megünnepelni jöttek a nagy nap évfordulóját. Beszéde közben leplezték le a képet, amelyet Varjassy pár szóval átadott a társaságnak.

Levoczky Tibor szavallata után Károlyi Gyula gróf főispán emelkedett szólásra. Megköszönte, hogy a társaság diszelnökének választotta, amely tisztséget nagy örömmel fogadta el. Megemlékezik arról a nemes misztérióról, amelyet a társaság a Rákóczi kultusz művelésével teljesít. Nagy eljenzés követte a főispán beszédét, amely után a főispán eltávozott, mert még az esti vonattal el kellett utaznia.

Gerecz Károly főrealiskolai tanár ünnepi beszéde következett ezután. Tartalmasan és érdekesen fejtegette a Rákóczi-kor történetét, fontosságát és hatását. Majd szórakoztató számok következtek. Az aradi Nemzeti Színház két művésze, Ladiszlav József és Faludy Károly több énekszámot adtak elő, nagy hatást kelteve. A két művészt Tilger Árpád színházi karmester a tőle már megszokott precizitással kísérte. Majd Vég István szavallata el nagy tetszés közt alkalmi ódáját, amely után Leitner Ernő dr. mondott szép és emelkedett hangú beszédet, a társaság védnökét, Müller Károlyt éltetve.

Révész Adolf ötletes beszédében Varjassy Lajost élteti. Varjassy pedig a polgárság jólétéért emel poharat. Lukácsy Lajos a Rákóczi-kép művészi kiviteleért a kép megfestőjét, Balla Frigyeset és a gyönyörű keret készítőjét és ajándékozóját, Sebesy Ferencet élteti.

Ottenberg Tivadar rövid beszéd keretében 50 koronát, Nagy Lajos 80 koronát, Lukácsy Lajos 50 koronát és Müller Károly 50 koronát ajánlottak fel a társaságnak a kép költségeire. Szalay Arnold dr. és Müller Károly humoros tartalmu és hangulatos beszédek mondottak ezután, amelyeket a jelen voltak lelkesen és sokáig éljeneztek.

A társaság vig hangulatban a késő éjjel

órákig maradt még együtt és a meghívott vendégek nem győzték eléggé dicsérni a Rákóczi-társaság vendégszeretetét.

Az estélyen jelen voltak a következők:

Károlyi Gyula gróf, Varjassy Lajos, Müller Károly, Szabó Zoltán, Szalay Arnold dr., Nachtnébel Edén, Vannay Gyula, Virágh Lajos, Lócs Rezső, Leitner Ernő dr., Ottenberg Tivadar, Révész Adolf, Blaskovich Ernő, Angel István, Lukácsy Lajos dr., Vizer Lajos, Kovács Vince, Tenner Alfréd Pál, Joó Béla, Csiky Tivadar dr., Zubor Andor, ifj. Varjassy Lajos, Hoffmann Győző, Visy Ferenc, Figus Albert, Binder Gyula, Szudy Elemér, Meisztrovics János, Gérecz Károly, Turay János, Nagy Lajos, Rothmüller Ferenc, Stanity György, Zajonskowsky J., Sági Henrik, Vajda János, Wagner József, Székely Ferenc, Sebesy Ferenc, Blaskovich Antal, Borlódán György, Horváth Károly, Zima Tibor, Balta Frigyes, Banovits Árpád, Monori János, Herczeg Miksa, Berghammer János, Brenner Vilmos, Korilly Géza, Kelemen Pál, Abaffy Gyula, Vidulovits Izidor, Hoffenprádl Frigyes, Szilvási István, Inokai Tóth Lajos, Havancsák József, Reiner Ede, Vandracsék Ignác, Kudlik L., Kotilla József, Kiss András, Klár Ferenc, Olár Jusztin, Schäffer József, ifj. Radocsányi János, Varga Kálmán, Szilágyi Jakab, Petrovics István, Herman Béla, Végh István, Faludy Károly, Szathmáry Árpád, Ladiszlay József, Sófalvy György, Braun Gusztáv, Leviczky Tivadar, Kiss Ferenc, Cristián János, Morsl Ferenc, Weil Károly, Barcza István, Heinecz Gábor, Valentin János, Zavadovits János, Kasnyik Lajos, Klukovics Károly, Pajor József, Abraham Gábor, Szabó István, Szabó Márton, Borbás Lajos, Olasz Lajos, Grünwald Sándor, Semmelbauer Jakab, Grallert Rezső, Gábor András, Horváth János, Schäffer János.

HIREK.

Vadászat egy betörőre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

Ma délután az aradi rendőrséghez egy betörőt kísérték, aki veszedelmes szökést kísérelt meg, hogy az igazságszolgáltatás büntető kezét elkerülje. Egy fegyveres rendőr kísérete vasúton a betörőt, aki kiugrott a robogó vonatból. Az érdekes esetről az alábbi tudósítás számol be:

Herold Gyula aradi malomtulajdonos nemrégiben bejelentette a rendőrség bűnügyi osztályánál, hogy az Ásztalos Sándor-utcában levő üzletében betörték és 400 korona készpénzt loptak el. A gyanu Herold volt szolgájára, Haczeván Dusanra esett, aki váratlanul eltűnt Aradról és Nagyikindára utazott. Greén Nándor főkapitány megkereste a nagyikindai rendőrséget, hogy keresse Haczevánt. A válasz ma reggel érkezett meg és ebben értesítette a nagyikindai rendőrség Greént, hogy Haczevánt elfogta és a lopott pénzből 106 koronát talált még nála.

A betörőt egy rendőr kísérete Aradra. A Temesvár felől érkező vasut, amely Haczevánt szállította, Ujarad és Vinga között járt. Haczeván ekkor egy őrizetlen pillanatban leugrott a vonatról. A rendőr utána vetette magát és hosszas üldözés után sikerült is elfognia. A rendőr azonban az ugrás következtében egészen összetörte az arcát. A betörőt csak a késő délutáni órákban hozták be az aradi rendőrségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

— A sajtószabadság-alapítvány. Az aradi újságírók, amint azt annak idején megírtuk, öt-száz koronát, mint egy ismeretes ügyből önként vállalt bírságpénzt, alapítványként helyezték el az aradi főgimnázium önképzőkörénél. Az alapító-levél szerint az összeg kamatai minden év március 15-én annak a diáknak adandók ki, aki a legjobb írásművet készíti a sajtószabadságról. Az alapítvány kamataira, mintán az alapító-levél forma szerint még nincs jóváhagyva s az alapítvány még egy évig nem

kamatozható, csak a jövő évben írják ki az első pályázatot, amikor az alapítvány elhelyezéséről a jövő évi március 15-éig összegyűlt kamatokat tűzik ki pályadíjjal.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara a rövid lejáratú kiegyezés mellett. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez az aradi kamara a következő táviratot intézte: Az Ausztriával folyamatban levő kiegyezési tárgyalások menetét feszült figyelemmel kísérő ipari és kereskedelmi közvéleményünk nevében kérjük Nagyméltóságodat, hogy a tárgyalások során minden erejével, bölcsességének, erélyének teljes latbavetésével oda működni méltóztassék, hogy Ausztriával hosszabb tartamu vámszerződés ne köttessék, mint a milyenre a bevezetett tények hatása alatt kénytelenek vagyunk és a rövid letáratu vámszerződés egyedül helyes álláspontjához ragaszkodva biztosítani kegyeskedjék, hogy 1917-en túl hazánk közgazdasági önállóságának gyakorlati megvalósítása elodázható ne legyen, amint azt hazánk gazdasági létfenttarthatása parancsolón követeli. Aradi kereskedelmi és iparkamara: Kri tyóry János s. k. elnök, Marschall Lajos s. k. titkár.

— Justh Gyula és a nemzetiségi képviselők. Budapestről táviratozzák: A nemzetiségi képviselők majdnem valamennyien az esti vonattal elutaztak kerületeikbe, hogy válasz öikkel érintkezésbe lépjenek. Az állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslat hétfői tárgyalásán már nem vesznek részt, minthogy benyújtott módosításaikkal kimerítették a sérelmesnek vélt intézkedések elleni állásfoglalást. A jövő hét folyamán Aradon, Nagyváradon és Brassón tiltakozó népgyűléseket rendeznek. — Justh Gyuláról még a nemzetiségi képviselők is elismerik, hogy ártatlansága minden kételyen felül áll. Hogy lovagias ellenfél is, azt tegnapi parlamenti ebédjén is igazolta. Amikor látta, hogy Maniu Gyula, Goldis László és Vlád Aurél a hátsó üléseken szándékoznak helyet foglalni, odament hozzájuk és Maniut karofogva, maga mellé az asztalra ültette. Maniu után Apponyi Albert gróf, majd egy függetlenségi képviselő és Goldis László következett, balfelől pedig Vajda Sándor ült Tóth János államtitkár mellett.

— Jókai özvegye duzzog. Budapestről táviratozzák: Nemrég jelent meg Mikszáth Kálmán hatalmas munkája, Jókai Mór élete és kora. Jókainé Nagy Bellának, a nagy költő özvegyének azonban sehogy sem tetszenek a feljegyzések. Van például egy fejezet a könyvben, amely szerint Jókai — amióta Nagy Bellát elvette — nem járt többé a Lloyd-klubba. Ezt az adatot határozottan hamisnak, sőt rossz-hiszeműnek nevezte Jókainé. Néhány nap előtt pozitív formában is nyilvánosságra került az özvegy elégedetlensége, amennyiből a könyvnek egy tiszteletpéldányát, amely az ő címére érkezett, fölbontatlanul visszaküldte.

— A miniszterné családja. Budapest-ről táviratozzák: Lázár István bankigazgató, aki Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter nejének nevére váltót hamisított és akit emiatt vád alá helyeztek, ma két hónapi vizsgálati fogság után szabadon bocsátották. Lázár a fogházból egyenesen Andrassy-uti lakására hajtatott. Itt egy újságíró fogadott, aki előtt hangoztatta az ártatlanságát és kijelentette, hogy ő áldozata Pongrácz bárónének. Az újságíró megkérdezte, hogy mi igaz a Fejérváry-féle bankalapításból?

— Igaz, — felelte Lázár, — hogy Fejérváry Géza báróval három ízben találkoztam. Már régebben bemutattam neki terveimet, tetszettek

is, de komolyan tárgyalni csak akkor kezdtünk, amikor már miniszterelnök lett.

— Kapott ön pénzt Fejérvárytól. — kérdezte az újságíró.

— Igen, kaptam 70,000 vagy 80,000 koronát.

— És milyen címen?

— Pénzt csak akkor kaptam, amikor már miniszterelnök lett. Egyelőre nem tehettem ellenszolgálatot, a nagy bankalapítási tervemet nem üthettem nyélbe, mert időm sem volt rá. De ami késik, nem mulik.

Csak hogy a darabont-gárda kapitányának nincs már szüksége bankra, amely politikai célokat szolgálja.

— A touoni hajókatasztrófa. Toulon-ból táviratozzák. A tengerészeti kórházban levő 40 s-besült közül 12 meghalt. Az orvosok kijelentették, hogy a többi sebesült is valószínűleg belehal a sérüléseibe. Általánosan azt hiszik, hogy villamos rövidzárlat okozta a katasztrófát és ezt állítják a tengerész-mérnökök is. A tengerészeti miniszteriumban meg vannak róla győződve, hogy a Jenz fölrobbanását nagy hanyagság és mulasztás okozta. A puszkaporos kamarában sokkal nagyobb mennyiségű puszkaport tartottak készletben, mint aminő meg van engedve. — Eddigi megállapítás szerint 580 ember volt a hajón a katasztrófa idejében. Összesen 118 halottat találtak, akik közül 103-at agnoszkáltak. A holttestek egymáson feküdtek, amiből azt következtetik, hogy a szerencsétlenül jártak menekülés közben agyontaposták egymást. Az elhunytak egy részének ma volt a temetése, amelyen jelen volt Fallières köztársasági elnök is. A kormány 50000 frankot osztott ki a halottak hátramaradottai között. A robbanás következtében megrepedt egy a kikötő mellett levő épület teteje, amely ma leszakadt és több lakót súlyosan megsebesített. — Páris-ból táviratozzák, hogy egy ottani lapnak az a híre, mely szerint a robbanás bűnös kéz munkája, nem talál hitelre. Valószínűbbnek tartják, hogy a könnyen gyúlékony lőpor surlódás következtében meggyulladt és fölrobbant. A lőpor veszedelmességére már régebben rámutatott egy tengerészeti altiszt, de nem hallgattak rá.

— Stolypin programja. Pétervár-ról táviratozzák, hogy a Pjets szerint Stolypinnak a dumában teendő nyilatkozata rövid és liberális szellemű lesz. Hifejezést fog adni azon reményének, hogy az ostromállapotot rövidesen megszüntethetik, agrár-reformokat, a progresszív adórendszert és a munkásjavaslatot előterjesztheti.

— Egy ház elárverezése. Az aradi törvénykezéken tegnap délután önkéntes árverést tartottak a Spitzer-örökösök tulajdonát képező, Szabadság-tér 2. számú két emeletes házra. A házat Pék Ernő aradi női divatáru kereskedő vette meg 90,000 koronáért.

— Hegyessy Márton halála. Nagyváradról táviratozzák, hogy Hegyessy Márton, a szabadelvű párt volt elnöke ma 60 éves korában meghalt. Résztvett a lengyel szabadságharcban és több történeti művet is írt róla. Kétszer képviselte a bárándi kerületet függetlenségi programmal, később azonban a szabadelvűpártnak leglelkesebb tagja és a nagyváradai szabadelvű párt elnöke lett.

— Ha'álozás. Kovalcsik József tótkomlói gyógyszerész e hó 11-én 40 éves korában hirtelen elhunyt. Temetése tegnap folyt le nagy részvét mellett.

— A vízműtársaság és a város. A város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg egy szakértő bizottságot küldött ki, hogy a vízműtársaság könyveit és a vízműveket a szerződésben biztosított jog alapján megvizsgálja. A tár-

szaság megakadályozta a szakértő-bizottságot feladata teljesítésében s ezért a jogügyi bizottság azt a javaslatot terjesztette a mai közgyűlés elé, hogy a hosszadalmas bírói eljárás helyett közigazgatási uton szerezzék érvényt a város jogainak. A közgyűlés Nemess Zsigmond dr. és Rosenberg Miksa dr. felszólalása után a jogügyi bizottság javaslatát elfogadta.

— **Csanádmegye (gyei). Makói tudósítók** jelentik: Csanádvármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését Návay Tamás főispán elnökielte alatt. Az ülésen felolvasták az alispán havi jelentését, a melyben arról emlékszik meg, hogy a lakosság megélhetési viszonya, dacára a hosszú télnek, kedvezőbb, mint tavaly volt, mely a jó természet eredmény következménye. Csak a múlt hó közepe táján panaszkodott a nép munkahiány miatt, pedig munka volna, de a hosszú tél miatt a már megkezdett utépítési munkákat nem lehetett folytatni; mihelyt azonban az idő kedvezőbbre fordul, az egész megyében bőségesen lesz munka. A gazdasági aratási és cséplési munkálatokra a szerződések csaknem az egész megyében megkötöttek, ugyszintén a gazdasági cselédek is megegyezésre jutottak munkaadóikkal. A megyei utépítésekre vonatkozólag több értekezletet tartottak, melyen az utépítési terveket úgy mutatták be, hogy Csanádmegye összes közutjai 10 év alatt ki lesznek építve és így minden egyes község jó utal fog birni és dacára ennek, az utépítési terhek nem fognak emelkedni. A munkáslakások építése nehézségekbe ütközik, mert sok község szegénysége miatt nem adhat ingyen telket, mindazáltal az idő enyhültével az építkezések kezdetüket veszik. Egy munkásház építési költsége 800 korona. Azután a pénzügyigazgató jelentésével az ülés véget ért.

— **Csökkérvény a Japán kávéház tulajdonosa ellen.** Dietrichstein Mór és Márton és Hirsch cégek az aradi törvényszékhez kérvényt nyújtottak be, amelyben Süss Mór, a Japán-kávéház tulajdonosa ellen a csőd elrendelését kérik. A törvényszék március 16-ára tűzte ki a kérvény tárgyalását.

— **Az aradi villamossági társulat tökeemelése.** Az Aradi Villamossági Részvénytársaság ma délután fél 3 órakor tartotta meg VII-ik rendes közgyűlését az Aradi Első Takarékpénztár üléstermében. A közgyűlés az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseinek és a múlt évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatának elfogadása után elhatározta, hogy a már létesített nagymérvű beruházások, (építkezések, új gépgarnitúra és kazán beszerzése stb.) valamint a tervbe vett újabb bővítések költségeinek fedezésére a részvénytökhöz 3000 darab 200 korona névértékű új részvény kibocsátásával 600,000 koronával, vagyis összesen 1,500,000 koronára emeli. Az új részvényekre a régi részvényesek birnak elővételi joggal.

— **Közgyűlés.** A Kovácsdéli járási takarékpénztár f. hó 31-én tartja rendes évi közgyűlését.

— **Elfogták az államvasutak csalóját.** Fiuméből táviratozzák: A fiumei rendőrség ma letartóztatta Ormat Mór volt államvasuti hivatalnokot, aki feleségével és bátyjával együtt utánvételekkel 100,000 korona erejéig megkárosította az államvasutakat.

— **Egyházalakulás Gyulán.** Az arad-békési ág. h. ev. egyházmegye elnöksége vasárnap délután Gyulán, a gyulai hívekkel egyházalakítás céljából értekezletet tartott. Az értekezlet, a megjelent hívek egyhangú hozzájárulásával, határozatilag kimondotta, hogy az ág. h. ev. egyház megalakítását óhajtja. Végleges szervezkedés céljából rövid határidőn belül közgyűlést hívnak össze. Kecséget a remény, hogy

az arad-békési ág. h. ev. egyházmegyében a magyar ajkú egyházak és lelkészek száma egygyel megszaporodik.

— **Meghalt a legöregebb börtönőr.** Mikulán György aradi börtönőr, a fogház legöregebb őrzője, aki 47 éven át odaadón teljesítette hivatását, ma 68 éves korában meghalt. Mikulánt novemberben a király az ezüst érdemkeresztel tüntette ki. Temetése holnap, pénteken lesz a Választó-utca 32. számú gyászszobából.

— **Szegény Rigó Jancsi!** Ha a jövő krónikása megírja a mai idők nagy szerelmeinek történetét, úgy külön kötet jut majd Rigó Jancsinak. Más cigányt hegedűje tett híressé, Rigó Jancsit — szerelme lángoló sorozata. Chimay hercegnő volt eme sorban az első. Azóta a szép Ward Klára is mások felé fordult, de Rigó Jancsi sem hagyta parlagon heverni hegedűjét s jelenleg New Yorkban bomlasztja a szíveket. Addig hegedült, addig hegedült a Harlem Casinóban, míg magához nem hegedült egy kövér, de csintalan hölgyet. A rossz nyelvek azt susogták, hogy ez a nő Chimay hercegnő rokona, kit a szőke világcsuda John Rigó ellenőrzésére rendelt ki. A jó nyelvek azonban rögtön közzétették, hogy a kövér hölgy Emersonné, egy rajzoló felesége, ki most válik urától. De milyen föld Amerika? Amerika erkölcsös föld s a Harlem Casino ura rövid vitaközös után, melyet önmagával folytatott, kitétte az udvarra egy Rigó Jancsit, mint Emersonné. Ez a Rigó Jancsi szomorú nótája!

— **Oroszország mozgósít.** Pétervárról jelenti a Voss. Ztg.: A kormány bizalmasan közölte a hadságokkal, hogy politikai bonyodalmak esetleg az európai Oroszországban lévő csapatok részleges mozgósítását fogják szükségessé tenni. Egy külön e célból kiadott titkos körlevél tudatja, hogy ennél a mozgósításnál csak az úgynevezett első kategóriába tartozó tartalékosok és pedig a 31 évnél idősebb tartalékosok kizárásával kell behívni. A rendelet egyben utasítja a hatóságokat, hogy a beszállásról, élelmezésről és a csapatok szállításáról idejében gondoskodjanak s a mozgósítás esetén a tartalékosokat ne nyomtatott falragaszok útján, hanem külön értesítésekkel hívják be.

Elisabethgrad-ból táviratozzák, hogy a feketek század egy tagjának, Prohorov-nak temetésén, akit agyonlőttek, pogrom tört ki, amelyben a csőcselék beverte a zsidók ablakait és kifosztotta az üzleteiket. A rendőrség erőlyes közbelépésének köszönhető, hogy a zsidók közül csak egy halt meg és négy sebesült meg. A zsidók között nagy a pánik.

— **Sorozás Eteken.** Az eleki járásban az előállított 60 sorkötelestől a márc. 9., 11. és 12-én tartott sorozáson 222 vált be és pedig I. korosztályból 117, II. korosztályból 50, III. korosztályból 55 legény.

— **Anafabéta városatyák.** Gyula város közönsége pompás választásokat csinált a képviselőtestület restaurálása alkalmával. Bejárta ekkor az ország sajtóját is az a hír, hogy még betűt sem ismerő emberek is bekerültek a képviselőtestületbe, hogy a város ügyes bájos dolgaihoz hozzájáruljanak. Ezeknek a városatyáknak „levizsgáztatására” Lovich Ödön dr. polgármester határidőt tűzött ki és a „prüfungon” megjelentek közül egy városatya valóban nem tudott sem írni, sem olvasni, ami a mandátumának megsemmisítését vonta maga után. Fábán Mihály „vizsganövendék városatya” azonban nem jelentkezett a kérdéses napon. Ugy látszik, Fábán nem is vágyik városatyaibabérokra, mert tegnapelőtt önként lemondott mandátumáról.

— **Szabó-féle pármal ibo yaszappan a szapanok ideálja.** Rendkívül kellemes iboyallata s bőri puhító, fide hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti Szabó Béla piperezappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Aradon kapható Vojtek és Weisz droguériájában, Földes K., Ring L., Rozsnyay M., Hajós, Vojtek, Berger és Krebsz gyógyszerészeknél, Brunner Béla, Guttmann és Berger, Glück Dezső kereskedőknél. Az országos hírvé Szabó-féle gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk. 476

— **Præservatív ideális legjobb minőségben** Vojtek és Weisznál. 201

A tőke megadóztatása.

15 százalékos pótdadó.

Könnyítés, vagy teher?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

A város mai közgyűlésén érdekes vita keletkezett ama kérdés körül, hogy ki kell-e vetni községi adót a takarékpénztárak betétjeire? Az ország polgármesterei tudvalevőleg a nyáron Pozsonyban kongresszust tartottak és ezen arról tanácskoztak, hogy jó lenne azt a törvényt eltörölni, amely kimondja, hogy a pénztintézetek betétjének tíz százalékos állami adója után községi adó nem szedhető. S hogy a tanácskozás a komolyság látszatával is bírjon, felírtak a képviselőházhoz. Temesvár azonban nem vette komolyan a polgármesterek határozatát, mert ez a közönség megterhelésére irányul.

A város pénzügyi bizottsága Temesvár pártjára állott, a tanács ellenben a polgármesterek határozatát terjesztette pártolólá a mai közgyűlés elé. Az e körül megindult vitáról az alábbi tudósítás számol be:

(z adóem hátrányait.)

A kérdéshez először Révész Adolf szólott. Óvatosabban szeretne eljárni új adóemnek létesítésénél, nehogy jó dolog helyett rosszat csináljunk. Ez új adóemmet valamelyik polgármesteri értekezleten fedezték fel és már indokolása is bizalmatlanságot ébreszt benne. Ezt az új adóemmet t. i. azzal indokolták, hogy a takarékpénztári betétek improduktive hevernek, holott azokkal gyárakat és iparvállalatokat kellene létesíteni. Az indokolás felakarja rázni a tőkét letargikus álmából és vállalkozásra szoritani. Szó'ó helytelenül ezt az indokolást, mert kíváncsi volna arra az emberre, ki megtakarított pénzt a takarékpénztárra bízta, ha az gyáralapítási kockázatokba menne. Jónak látja az alkalmat, hogy a pénztintézetekkel szemben táplált nagy és általános tévedést helyreigazítsa. A betétek éppenséggel nem hevernek a takarékpénztárakban, hanem fontos gazdasági hivatást teljesítenek. Mig egyrészt a heverő tőkét magukhoz vonzzák és nyugalmból felelősséget, illetve agilitást teszik, másrészt újból kölcsönadják a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem céljaira, tehát két irányban fontos gazdasági céloknak szolgálnak. Magára az új adóem lényegére visszatérve, mérlegelni kívánja azt, hogy mit ígér s ígérteiből mit vált be. Azt lehetne hiúni, hogy itt a progresszív adó egy nemével van dolgunk, mely a vagyonos betevőt, vagy a pénztintézetet fogja terhelni. Ez elmélet, de más a gyakorlat. A gyakorlatban minden áremelkedésnek nem a termelő, hanem a fogyasztó vallja kárát. A pénztintézet, mint közvetítő vagy a pénzbetevőre, vagy a kölcsönvevőre, hártja majd az új adóemmet. Lássuk e kettő közül ki van felül. Itt a kereslet és kínálat törvénye szólal meg. Jól tudjuk, hogy ez idő szerint a pénztintézetek nagyobbra becsülik a betevőket, mint a kölcsönvevőket és mig igen gyakran halljuk, hogy a kölcsönügyleteket redukálják, arról soha sem esik szó, hogy a betéteket is redukálják. A kölcsönvevőnek is két fajtája van: az, akit a takarékpénztár is előszeretettel fogad: például a prima kereskedők, a malmok, ezek meg tudják kerülni a drágább pénzt, mert Bécsben és Prágában olcsóbban kapják. Ilyformán a szegény ember fogja ezt az adót megfizetni a hitelre szorult szegény gazda, kereskedő, iparos, kinek száz forintja van a zsebében, holott kétszázra van szüksége. Ez az új adóem nem méltányos, hanem képmutató, mely azon ügy alatt, hogy a vagyonos osztályt éri, a szegény embert fogja sújtani. Nem pártolja a javaslat felkúldását, hanem azt kívánja, hogy napirendre térjenek felette.

Lukácsy Lajos szintén a javaslat ellen foglalt állást. Az új adóemmet ipari és kereskedelmi csapásnak tartja. Különbö a törvény határozottan tiltja ennek az adóemnek kivetését.

(Fillippika a töke ellen.)

Ezután *Varjassy* Lajos polgármester emelkedett szóásra. A felszólalók — ugymond — meggyőzték őt arról, hogy a töke konzervatív és a közterhek viselésében nem vesz részt és nem is akar részt venni. Aradváros pénzügyeiben a múlt évben 57 millió korona betét volt. Ha a legkisebb százalékot vesszük akkor 60 százalékos pótdóval évi 117 ezer koronával szaporodnék a város jövedelme és a pótdó 15 százalékra esnék. Meg kell végre mozgatni a pénzügyekben lomhán heverő tőkét, amely produktív munkát nem végez. Tévedés azt tenni, hogy az új adó nem a kamatlábat csökkenti s ezzel a tökepenzések elriasztanók és idegen takarékpénztárakhoz kényszerítanók. Párisban jártában meggyőződött a párisi pénzpiac alacsony kamatlábról. Párisban három hónapi felmondásra 1 százalék és hat hónapra 2 százalék kamatot fizetnek.

Mindig azt hangoztatják, hogy legyen egyenlőség, hogy a demokrácia elveit juttassuk diadalra. A töke ellenben csak elvben hirdeti az egyenlőséget, de sohasem igyekszik azt megvalósítani. A töke mindig azon van, hogy konzervatív maradjon, hogy a XX ik század magasztos elveivel ne tartson lépést, hanem mögöttük maradjon.

Ez az új adó nem nagyobb emóciókat nem fog előidézni a tőkénél, mert a kivetendő adó hányada olyan csekély, hogy meg sem érzi a töke, amely a közterhek viselése alól mindig kivonta magát. A töke különben olyan jogokat élvez, amelyek igazságtalanok és méltánytalanok. (Eljenzés és taps.) Olyan kiváltságos jogokat élvez, amelyek mások jogait csorbítják.

Meg van arról győződve, hogy az új adó nem behozatala nem fogja a szegényebb embereket terhelni. Biztosan tudja, hogy ez a tökepenzések nézve is előny lenne, amennyiben a községi pótdó csökkenne s így a tökepenzések is kisebb teherrel járulnának a közköltségekhez. Minden város fejlődésének, közgazdaságának és életképességének fokmérője a községi pótdó. Aradtól azért húzódnak a gyárosok és vállalkozók, mert horribilis nagyságu pótdója van. Arra kell törekednünk, hogy a pótdó újabb jövedelmi források megnyitásával csökkentsük. Most alkalma van erre a városnak ennek az új adó nemek behozatalával. Elfogadásra ajánlja a tanács javaslatát. (Eljenzés és taps.)

— Fizessen a vagyonos osztály! kiáltotta *Szalay* Arnold dr.

(A javaslat veszedelme.)

Ezután *Müller* Károly szólalt fel. Meglepte őt — ugymond — a polgármester tájékoztatatlansága. *Varjassy* úgy kezelte az egész dolgot, mintha valamelyes animozitással viseltetnék a töke iránt. Veszedelmet lát abban, ha a takarékpénztárak betéteit megadóztatják, mert ezzel szinte buzdítják a kormányt, hogy új adó nemeket teremtsen. Egy nagyváradi magánbölcs fejében fogamzott meg ez az eszme.

— Okos ember volt! vélte *Szalay* Arnold dr.

— Nem vonom kétségbe, hogy az — mondta *Müller* Károly. De ez a terv nem igazolja be okosságát. Azt javasolja, hogy vegyék le a kérdést a napirendről.

Révész Adolf *Szalay* Arnold dr. közbekialtására reflektál. Nem vonja kétségbe, hogy a nagyváradi tanácsnok okos ember, csak azt jegyzi meg, hogy a praktikus életben nem éppen az ostoba emberek szokták az ostobaságokat elkövetni. *Varjassy*val szemben megjegyzi, hogy a tökének konzervatívnek kell lenni. Azt tagadja, hogy a takarékpénztári betétek lomhák volnának és újból ismételi, hogy egy fillér sem fekszik improduktíve a takarékpénztárakban, hanem az mind ki van adva a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem érdekében. Nemcsak ez a töke, hanem még az idegen töke is, amit behoznak. Hogy Párisban a betétkamat 1 és 2 százalék, az csak mese. Látjuk, hogy az aradi kölcsön nem tudta *Varjassy* konvertálni még 5-ön alól sem. Bámulatos, hogy egy kis beszédben milyen nagy tájékoztatatlanság lakhatik. A tőkeről is más fogalma van, mint *Varjassy*nak.

A töke munkát, szorgalmat és kitartó takarékoságot jelent az ő szemében, amely tulajdonságokat tisztelni és becsülni kell. Különösen az aradi takarékpénztárakban levő töke az, amely nem spekulációknak és börzeügyleteknek az eredménye. Jobban szeretne volna,

ha *Varjassy* ezt az oly lelkes hangon mondott beszédét a progresszív adó mellett mondta volna el. Azzal fejezi be beszédét, hogy ez a módszer az indiánusok gyakorlatára emlékeztet, akik ha gyümölcsöt akarnak szedni, a fákot döntik le. Újból kéri, hogy a javaslat fellett térjenek napirendre. (Eljenzés és taps.)

Vád a polgármester ellen.)

Steiner Jakab is felszólalt és terjedelmesen kelt ki a javaslat ellen, közben állandó derűtségben tartotta a közgyűlést. Zavaros beszédében különösen a polgármester támadta és azzal vádolta, hogy Párisban elköltötte a város pénzét és nem végzett semmit.

Nagy láрма keletkezett erre az alaptalan vádaskodásra. Az elnöklő főispán figyelmeztette *Steiner*t, hogy ne térjen el a közgyűlési sorrendre tűzött tárgytól. Végre is *Steiner* Jakab néhány zavaros mondattal elvégezte mondkáját.

Varjassy La os polgármester személyes kérdésben szólalt fel és visszautasította *Steiner* vádjait. Egy levelet mutatott fel, amelylyel beigazolta, hogy Párisban eljárta a város érdekében és hogy nem rajta mulott, hogy mindezt ideig nem sikerült a Westinghouse-gyárral végleges megegyezésre jutni.

— Bocsanatot kérek! mondta *Steiner* Jakab.

— Megbocsátok, csak ne beszéljen többet! válaszolta a polgármester a közgyűlés zajos derűtsége közepette.

Az elnöklő főispán erre elrendelte a szavazást. A törvényhatósági bizottság 24 szavazattal 23 ellenében a tanács javaslatát elvetette.

Véres utcai zavargás.

Holttestek a konak előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 14.

A Balkán kitesz magáért. A szófiai gyilkosság után ma Belgrádban véres utcai zavargás történt. Sortüz. Emberhalál. Sztrájkoló munkások és csendőrök között tört ki a harc, melynek részleteiről alábbi távirataink számolnak be:

Belgrád, márc. 14. A nemrégben üzembe helyezett cukorgyár munkásai napok óta sztrájkolnak. A gyár romániai munkásokat hozatott a sztrájkoló pótlására, de a sztrájkolók nem engedték be az új munkásokat a gyárba, úgy hogy a csendőröknek kellett közbelépniök. Ma a csendőrök és sztrájkolók között véres összeütközés történt. A munkások közül, akik először nyultak fegyverhez, hárman meghaltak és öten megsebesültek. A csendőrök közül egy halt meg.

Belgrád, márc. 14. A város közelében, a börgyár és a cukorgyár mellett ma délelőtt 9 órakor véres összeütközés történt a sztrájkoló munkások és katonák között. A katonák fegyverüket használták és négy munkást agyonlőtték, huszonötöt pedig súlyosan megsebesítettek. A munkások a halottakat a válukra emelték és úgy mentek be a városba. Az egyik holttestet erőszakkal a skuptinába akarták vinni, de a rendőrség és a katonaság megakadályozta tervük végrehajtását, mire a holttesteket a skuptina épülete elé dobták. Egy másik holttesttel a kirdlyi konakba akartak behatolni, de a katonaság ezt is meggátolta. A városban óriási az izgatottság.

Belgrád, márc. 14. A délután és est folyamán semmi rendzavarás nem történt. A sztrájkolók vége és a sztrájkolók már holnap munkába állanak.

Belgrád, március 14. *Hivatalos jelentés.* Ma reggel fél ötkor a Csukarica gyár előtt 140 sztrájkoló elállotta a dolgozni akarók útját. Amikor a csendőrök felszólítására vonakodtak engedni és több revolverlövést intéztek a csendőrökre, ezeknek parancsnoka tüzet vezényelt, ami által három sztrájkoló megöletett és 5 megsebesült. Ezután a gyárban folytatódott a munka.

A Kossuth-szobor pályázata.

*

Zitkozalos ládák.

Arad, március 14.

Soha annyi bársonykabátot, mint amennyi ma este az aradi korzón feltűnt! Nem hiába jár le holnap délben az aradi Kossuth-szoborra hirdetett pályázat, de van is most művészi élet. Komor és reménykedő arcuszobrászok rójják az aszfaltot, mekányul bírálgatva mindent, ami szobor. Szegény Hungária, ott a Szabadság-téren! Mióta a piacot őrzik, nem mondtak még el róla annyi rossz szót, mint a mai napon. És a szentháromság-szobor is megkapja a magáét: a szobrászok erősen emlegetik a szentháromságot a már nem éppen ismeretlen kommentárral ellátva. Még szerencse, hogy tavasz, azaz tél van és a derék művészek nem mennek ki a Baross-parkba a Darányi szobor megbámulására. Mert akkor csakugyan furcsán vélekednének Arad felől, — ámbár az sincs kizárva, hogy ezt az egy szobrot kitűnőnek találják.

Fent a vármegyeházán, a főispán magánlakásának előszobájában és egyik udvari szobájában erősen folyik a készülődés a szobrok elhelyezése körül. Ma még csak négy darabot állítottak fel. Az egyiknek rohanó honvédei már egy régebbi pályázatról ismerősek, vagy legalább is ismerőseknek látszanak. A másikon a főalak helyébe tévedésből *Munkácsy* Mihály került, diszmagyarban, paletta helyett kardot szorongatva. A mellékalakjai azonban nagyon szépek. A harmadik munka elég eredeti felfogású: *Kossuth* a magyar glóbuson áll és beszél. A negyedik minta a legmeglepőbb: az architektonikus részek fából készültek és az előtérben egy rattlerbe ojtott géniusz szomorkodik néhány összetört kerék fölött. A rövidlábu géniusz polgári foglalkozására nézve valószínűleg bogárnemester volt, mielőtt gipszbe öntötték.

Ez azonban még semmi. Künn, a vasúti állomáson titokzatos ládák állanak, hosszú sorban. Rajtuk a felírás:

Nicht stürzen!
Nem dönteni!
Vigyázat! Törékeny!

Szegény *Kossuth*, ha tudta volna, hogy az ő szobrai német felírásokkal fogják szállítani! Pedig úgy szállítják. Tizen-ét láda van künn az állomáson, csupa *Kossuth*-szobrokat rejtenek. A beavatottak a magyar szobrászok táborának legelső neveit emlegetik: *Róna*, *Horvay*, *Holló*, *Barnabás*, *Jankovich*, *Rintel*, *Popper* és *Margó* mestereket. Meglehet, hogy csakugyan pályázott valamennyi, de lehet, hogy mindez csak mendemonda. Egy egészen bizonyos: *Zala* György nem pályázott. Ő egyszer csinált szobrot Aradon, akkor is differenciái támadtak a várossal.

Egyebekben a pályázat elég magas színvonalú ígérkezik. Nagy verekedés lesz az első díj körül. Csak már tudná valaki, hogy mi is lesz a zsűrivel. Mert arra még igazán nem volt példa, hogy előbb kiállítsák a szobrokat és csak azután nézzenek zsűri után. Dehát fő a titokzatosság. Itt ugyan nem kilincsel senki emberfia. De azért — ugyancsak teljes titokban, — elárulhatjuk, hogy ma már több szobrász megsugta *Nagy* Kálmánnak, melyik az ő műve.

Fent a megyeházán pedig *Panker* Viktor, *Schwarz* Zsiga és egy hajdu intézik a

szobrok elhelyezését. Szépen sorbarakják őket. Igaz, hogy a szuorok egyik oldalát amelyikre nem esik fény, csak gyufavilágítás mellett láthatja az ember, de remélhetőleg lesz itt világítás is. Különben is, a jó bornak, — mondja az egyik főrendező, — nem kell cégér. Egyik pályázó ugyan, aki ugy a szobrászi, mint borivási szakmában otthonos, azt állítja, hogy más a bor és más a szobor. De hát a szobrászok mindig beszélnek és megelégedett szobrászt még nem látott Közép-Európában senki. Illetve mégis: mindegyik meg van elégedve — önmagával.

Szóval minden a legtekintélyesebb rendben folyik. Csak egytől lehet tartani: hogy a beérkező szobrok nem férnek el a két helyiségben. De aki az erdők lilomát szirmokkal, a szobrászokat pedig bársonyabáttal ruhazza föl: majd csak gondoskodik afelől, hogy ez a hiba is kireparálódjék. Valószínű, hogy holnap átköltöznek az összes Kossuthok, géniuszok és öreg kaszás parasztok az ipartestület helyiségeibe. Pedig kellemetlen ez a költözködés, ilyenkor, télviz időn. De kétezer koronáért megteszi az ember. — zab.

Uralkodó Ferenc József.

Egy érdekes ember végrendelete.

Vigjátékirók figyelmébe!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

Pompás humoru ember lehetett, amíg élt *Uralkodó Ferenc József*. Mert már meghalt az istenadta. Január 16 án tették örök nyugalomra az aradi felső temetőbe. Eredetileg *Ulbrich Ferenc Józsefnek* hívták és polgári foglalkozására nézve mozdonyvezető volt a Máv.-nál. A *Középutca* 10. szám alatt házacskája is volt s néhány ezer forintocskát is össze tudott gyűjteni a mozdonyvezetői fizetésből.

Mikor megindult a névmagyarosítási mozgalom, nosza gondolt egy nagyot, s elhatározta, hogy ő is leveti régi becsületes, de nem magyaros hangzású nevét s valami különös és meglepő nevet fog választani. Így akadt az *Uralkodó névre* a melyhez felségesea illet a kereszt- meg a bérma neve. Ugy látszik a belügyminiszterium is tudja méltányolni mi a humor, s megadta az engedélyt a különös név viselésére. Így lett a Máv. mozdonyvezetőjéből — *Uralkodó Ferenc Jóska*.

Mikor a jó ember ilyen formán olyan imponáló névrokonságra tett szert, még merészebbet gondolt. Fejébe vette, hogy megnősül. Ha török, szakad! De csak jól. Mert a házi boldogság egyes-egyedül az asszonyon épül föl. Keresett, kutatott és természetesen ő is megtalálta az ő szíve választottját, aki rabjává tette őt, a hatalmas — *Uralkodót*. A kis leány szívesen fogadta az udvarlását, s már-már jegyben is jártak, amikor egyszer ugyancsak furcsa kívánsággal állott elő *Ferenc József*. A kis leány *fehértéműt* kívánta látni. Az egész familia megrökönyödten bámult a vőlegény jelöltre.

— Meg van ön bolondulva? kérdezte kétségbeesetten a leendő após.

Uralkodó azonban nem zavartatta magát, s töviről-hegyire előadta, hogy az ő feleségének rendes és tiszta asszonynak kell lennie ezt pedig miről sem konstatálhatja jobban, mint a frhéreműjéről.

Egy lóditás és *Uralkodó Ferenc József* kirepült.

Mély érzésű ember volt, mert sohse felejtette többé el az esetet. Ott rágódott a szí é, mert nagyon szerette a lányt. Eleinte bántódott

utána, s ez a bánat lassanként annyira elvadtotta, hogy valóságos nőgyűlölő lett. Növel ezután soha életében szóba nem állott, kerülte őket s a házába dehogy engedett volna csak egyet is be. Elővigyázatosságból egy kis vasrostélyt vágatott az ajtóba, azon át leste, ha valaki kopogott. Ha nőnemű volt, sarkon fordult — s aztán kopoghatott tőle akár másnapig.

Az érdekes emberről rendkívül sok különös tréfa kering, de a legérdekesebb tréfát még is csak a *végrendeletével* követte el, amelyet ma bontottak fel a városházán.

E végrendeletben meghagyja, hogy vagyónát, amely mintegy 20,000 koronát ér, ne adják ki se az anyjának, se testvéreinek, hanem vegye át az árvaszék, adja el a házat s a pénzt tőkésítse mindaddig, míg a testvéreinek *gyermekei lesznek*, sőt még azon is túl addig, amíg ezeknek a gyerekei is felnőnek és a 30 éves kort elérik. Előbb ezek sem vehetik fel, mert pénzt csak annak lehet a kezébe adni, akinek már benőtt a feje lágya.

A jó öreg gondoskodása dedunokái irányában mindenestre megható. Csak egy kis bibije van a dolognak. A testvéreinek ugyanis *nincsenek gyerekei*. Kié lesz tehát a vagyon, ha a dedunokáknak még a nagyapjuk sem született meg?

A helyzet ma meglehetősen bolond — de még sokkal bolondabb lesz, ha a szegény *Ulbrich* familián meg nem könyörül — a *gólya*.

A végrendelet többi rendelkezése is elég érdekes. Virágos hant alatt akar feküdni *Uralkodó Ferenc Jóska* és megkivánta a temetésén a rezes muzsikát. Megkapta-e, nem-e, az ma már mindegy neki, de hogy biztosan megakart halni azt bizonyítja a következő passzus:

„A fejemet pedig fűrészeljék szét és vegyék ki az agyvelőmet. Nem szeretnék feltámadni és tovább élni ezt az életet...“

Váltóhamisító aradi gavallér.

Cziffra János büntetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 14.

Egy előkelő aradi családból származó fiatal ember ma puskás börtönőr mellett ült az aradi törvényszék vádlottak padján. Az elzülött ember, aki még nemrégiben hangosan játszott a gavallért Arad különféle nyilvános helyiségeiben, már régóta rálépett a bűn útjára, de mindaddig sikerült elkerülnie az igazságszolgáltatás kezét. Most azonban rajta vesztett. Váltókat hamisított, letartóztatták és ma *hét havi börtönre ítélték*.

Cziffra János az elzülött gavallér. Eleinte a városnál volt alkalmazva mint adótitst. Kis idei hivataloskodás után azonban szabálytalan pénzkezelésért elmozdították állásából, de miután családja megtérítette a kárt, nem tettek ellene büntető feljelentést *Cziffra János* nemcsak mulatni szeretett, hanem nagy pénzekben kártvázott is és sok adósságot csinált. A zülles útjára tért embertől ez okból elvált a fiatal felesége. *Cziffra* akkor eltűnt Aradról és jó ideig senki sem tudott felőle.

Később Budapesten tűnt fel, ahol bekeült a földmivelésügyi minisztériumba díjnoknak. Innen csakhamar leküldték Aradra az állami jószágigazgatóságához, ahol *Cziffra*, noha bűnös manipulációról mindenki tudott, nagy garral játszott a félelem és gáncs nélküli lovagot.

Sokáig azonban itt sem tudta megbecsülni magát. *Faragó Gyula* nevére 600 koronás váltót hamisított, melyet *Deutsch Izidor* aradi ék-

szerezésnek adott át, az ettől vásárolt ékszerek vételára fejében. Később kiderült, hogy a váltó hamis: a család ismét fizetett, de *Cziffra*nak, miután felettes hatósága értesült az esetről, el kellett hagynia állását. A fiatalember különben a váltókra kapott pénzt egyszerűen elkártyázta és elpezsgözte barátai társaságában. Ezek a régi „barátok“ eleinte kissé idegenkedve fogadták a zajos multu fiatalembert, mikor újra felűnt Aradon, de amikor látták, hogy pénze van — nem igen kutatva a pénz forrását — megint keblükre ölelték a vidám cimborát, aki gavallérosan szórta a pénzt.

Most egy éve még egyik kávéházi női zenekar mecénásaként szerepelt *Cziffra János*, de mikor később hamis váltóval történt manipulációt megírta az *Aradi Közlöny*, ez ismét arra indította *Cziffrát*, hogy hirtelen elhagyja Aradot.

Kolozsvárra ment, de ott sem maradt sokáig. Legalább közel akart lenni bájos emlékei színteréhez s mintegy öt hónappal ezelőtt *Galsára* jött, ahol beállott irnoknak a községi jegyzőhöz, *Fóthy Zoltán*hoz. Ot hónapig nem történt semmi különös, legföljebb az, hogy a napokban *Cziffra* egy nyugtát tett *Fóthy* elé aláírás végett.

— De hisz ezt már aláírtam! — mondta *Fóthy*.

Cziffra nevetni kezdett:

— Nem is veszi észre, jegyző ur, hogy ez nem a maga aláírása? No, ez csakugyan jól! Hiszen én irtam alá a nevé!

A kitűnő aláírásutánzó képességet azután arra használta *Cziffra*, hogy egy 300 koronás váltót nyújtott be a Pankotai Népbankhoz leszámítolás végett. A váltón kibocsájto és forgatóként *Fóthy Zoltán* galsai és *Argyelán Elek* kereki jegyzők szerepeltek. Mindkét aláírás oly pompás utánzat volt, hogy nem is lehetett őket az eredetitől megkülönböztetni. A bank azonban csupa óvatosságból mégis megkérdezte *Argyelánt*, hogy aláírta-e a váltót? A válasz az volt, hogy nem és hogy a benyújtott váltó csak hamisítvány lehet.

A bank rögtön jelentést tett az esetről a világsi csendőrsnek, amely letartóztatta és pár nap múlva az aradi ügyészség fogházába szállította *Cziffrát*. A vizsgálat folyamán a letartóztatott *beismerte* a két váltóhamisítást és így a mai napra már kitűzheték ügyeinek fő tárgyalását. *Cziffra* ezen is bevallotta bűnét, mire a bíróság bizonyítási eljárás mellőzésével a védő nélkül megjelent vizsgálati foglyot *hét havi börtönre ítélté*. *Cziffra* megnyugodott az ítéletben és rögtön megkezdte a büntetését, amelyből egy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vettek.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Klub holnap, pénteken délután 6 órakor értekezletet tart, melyre a tagokat ezuton is meghívja *Preisinger Béla* titkár.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 14.

Kevés forgalom, 5 fillérrel olcsóbb árak. Amerika 1/2 olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	7.54—7.55	7.55—7.56
Buza októberre	7.86—7.87	7.87—7.88
Rozs áprilisra	6.71—6.72	6.71—6.72
Zab áprilisra	7.62—7.63	7.64—7.65
Uj tengeri	5.24—5.25	5.24—5.25

Zárul 5 órakor:

Csiztrák hitelrészvény	680.—
Magyar hitelrészvény	505.75
Rima-Murányi vasms részvény	562.25
Csiztrák-magyar államvasuti részvény	678.25

Tavaszi újdonságok női felöltők és Cosztümökben

RADÓ GYULA áruháza Andrassy-ter (szemben az új minorita templommal.) 785

NAPIREND

Március 15. Péntek. Róm. kath. naptár: Longin. — Protestáns naptár: Longin. — Görög-keleti naptár (március 2.): Hozich. — A nap két 6 óra 17 perckor, nyugszik 6 óra 2 perckor.

A Fehér Ke eszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Odón délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 óráig.

Aradi korcsolyázó-egylet. A jégpálya nyitva van reggel 8—11, délután 5—7 óráig.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, sok helyt csapadék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizetőinkhez. Miután az utóbbi időben gyakran előfordul, hogy olyan kérdésekkel és kérésekkel kell foglalkoznunk, amelyek megoldása egyáltalában nem tartoznak az újságírói hivatás körébe, szükségesnek tartjuk, hogy körvonalazzuk, mire terjed ki ez a rovat. Szívesen válaszolunk minden közérdekű kérdésre; szívesen adunk felvilágosítást olyan vitás kérdésekben, amelyek nem teljesen magánügyekre vonatkoznak: szívesen felelünk érdekesebb problémákat tartalmazó levelekre is. De például az, hogy kereskedők vagyoni viszonyairól információt adjunk, hogy nyomozásokat folytassunk, vajjon X. ur hány esztendeje aradi lakos és hogy Petőfinek hány zápfoga hiányzott: mindez nem tartozik reánk. Előfordul az is, hogy *hirdetésekre vonatkozólag* a szerkesztőséghez fordulnak felvilágosításért, holott a szerkesztőség ezekről mit sem tud. A hirdetések felől *csak a kiadóhivatal* adhat értesítést. Készséggel állunk előfizetőink rendelkezésére minden ügyben, ahol módunkban áll felelni: de ennél többre nem vállalkozhatunk.

Vidéki tudósítóinkhoz. A napokban megkezdjük vidéki tudósítóink karának újrászervezését. Felkérjük tehát összes tudósítóinkat: szíveskedjenek nyilatkozni, hogy hajlandók-e a tisztjüket fokozottabb buzgósággal betölteni? Egyben kérjük azokat, akik tudósítóit ajánlkoznak olyan helyen, ahol eddig még

nincs megbízottunk: szíveskedjenek ajánlatukat mielőbb beküldeni szerkesztőségünk címére.

Nemes László (Makó.) Az illető nevét megtudhatja a sajtóbirozság előtt.

N. L. (Borosszebes.) Magyar vörös-kereszt sorsjegye nem nyert. A tulipán sorsjegyek húzása a május 11. és 15-ike közti időben lesz.

IDEGENEK ARADON.

Március 14.

Fehér Kereszt szálloda. Somogyi Béla nagybirtokos Bogdargós. — Halmos Elemér lelkész Érmihályfalva. — Selmeczi Tivadar miniszteri hivatalnok Budapest. — Ormai Iván dr. cégvezető Budapest. — Gajdos Sándor dr. orvos Budapest. — Morvay Aladár mérnök Budapest. — Petrovics Aurél dr. orvos Újvidék. — Vámos Károly dr. orvos Veszprém. — Manu Mihály és neje Szolnok. — Iványi Sándor és családja Orosháza. — Kormos László bérlő Ada. — Farkas Mihály gazdálkodó és leányai Eszék. — Lovas Imre gazdálkodó Nyiregyháza. — Steiner József magánzó Nagyszalonta. — Beregi Lajos nagykereskedő Oravica. — Kemény Odón hivatalnok Petrozsény. — Balog Imre gazdálkodó és neje Nagyvárád. — Horváth Kálmán nyugalmazott bíró Gyöngyös. — Szántó Imre vállalkozó Brassó. — Virág István szánvevő Temesvár. — Veisburg Emil utazó Borszék. — Küchler Károly utazó Borszék. — Lusztig Mór utazó Debrecen. — Steiner Herman utazó Mehlis. — Berger Emil utazó Bécs. — Vimek Lipót utazó Bécs. — Berger Herman utazó Bécs. — Hilfreich Emil utazó Bécs. — Kardos Sándor utazó Bécs. — Rátkai Tivadar utazó Budapest. — Huszár Béla utazó Budapest. — László Mór utazó Budapest. — Stern Miksa utazó Budapest. — Hevesi Simon utazó Budapest. — Neuhäuser Emil utazó Budapest. — Spitzer Sándor utazó Budapest. — Kun Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Váradi Török Béla birtokos Dézna. — Movilyon Frigyes birtokos Brüsszel. — Riblyon N. birtokos Brüsszel. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Schmauch Vilmos gyáros Bécs. — Lonovits Gyula birtokos Makó. — Schuhart Károly gyáros München. — Berger József kereskedő Bécs. — Szavvas László kereskedő Bécs.

— Ifj. Nagel Henrik magánzó Budapest. — Feinkuchen Bernát birtokos Berza. — Virág Ferenc birtokos Kőtegyán. — Janich Lajos intéző Pankota. — Schey Vilmos lókereskedő Budapest. — Grotto Adolf lókereskedő Pozsony. — Báró Valburg Ernő kereskedő Budapest. — Szegő Izsó kereskedő Budapest. — Köstler Henrik kereskedő Budapest. — Kemkó Gyula főerdész és neje Kapruca. — Freimann János kereskedő Annsberg. — Vodicska Lajos kereskedő Budapest. — Schol Adam kereskedő Budapest.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Pénteken, 1907. évi március hó 15-én:

DISZELŐADÁS

a sajtószabadság évfordulója alkalmából:

Ocskay brigadéros.

Történelmi színmű 4 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Ocskay László	Keszler Ede.	Krupics	Pápai József.
Tisza Ilona	Kápolnai J.	Malcsik	Faludi K.
Tisza Jutka	Körössi Juci.	Jávorka	Delli Lajos.
Pyber	Varnai Jenő.	Dill, cigány	Zalai Margit.
Ozoróczy	Ladi-zlai J.	A palóc	Borbély S.
Szörényi	Hunyadi J.	Königsegg	Ujj Kálmán.
Tarics	Szendrei M.	Papes	Kulcsár L.
Ocskay Sándor	Beregi S.	Kamarás	Marisázi M.
Hamza, káplár	Szathmári Á.	Vak cigány	Pilip László.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

NYILTTER.

127

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladó, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a motoros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, válalékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatásokat is kínálnak, kérjen mindenhol „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvos rendelésre a gyógyszerárúházakban. — Ára 1/2 pengő és 1/3 pengő.

Kiadó lakások!
 A Vörösmarty-utca 3. számú házban, a színházzal szemben, II. emeleti utcai lakások május hó 1-től, illetve azonnal kiadók. Ugyanott a II. emeleten egy kisebb udvari lakás azonnal kiadó. Bővebbet a gondnoknál a házban 6. ajtó szám. 496

Egy jóforgalmu szatócs-üzlet italméréssel egybekötve, kedvező feltételek mellett május 1-re, szükség esetén azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban. 784

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnevnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettem és annak szakszertű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelőtti romlásnak. Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltetlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Weszely Pál és Pfeiffer Sándor
 vizsgázott kőműves- és acsmesterek, építési vállalkozók.
 Cégtulajdonos: Weszely Pál, Aradon.
 Építési Iroda: Török Gábor-utca 2. szám.
 Lakás: Gróf Seiningert Károly-utca 11. szám. (Saját ház.)

Elfogadunk az építés terén előforduló minden néven nevezendő építési szakmába vágó munkálatok teljesítését úgy helyben, mint vidéken. Teljesen új építkezéseket a legegyszerűbbtől a legdrágább kivitelig, valamint külön külön úgy csak áca, vagy csak kőműves munkákat is Oeska épületek jókarban tartását évi átalány összegért. Terveket és költségvetéseket kívánatra készsággel a legközelebbi idő alatt készítünk. Szíves pártfogást kérve, jegyzünk 417 tisztelettel WESZELY PÁL.

Egy billiard asztal, képek és togasok jutányos áron eladó. Bővebbet Teleki-utca 15. szám alatt, a gondnoknál.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szíves figyelmét felhívni arra, hogy

Weitzer János-utca 10. szám alatt

Dr. Robitzsek ház

egy a mai korigényeinek megfelelő

salont

nyitottam, ahol a legelegánsabb ízlést kielégítő angol és francia divat szerinti **toiletteket** a legjutányosabb árak mellett készítek, melyre tapasztalatainkat úgy én, mint nőm, nagy fővárosokban szereztük meg.

Egyben arról is értesítjük a t. hölgyközönséget, hogy a legmodernebb szabászat tanítását a legközelebbi idő alatt betanítjuk. Nagybecsü pártfogást kér

Weisz Samu,

angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételnek.

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi salsónra való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti luxusaim, székeim-, padjaim- és napvédőim

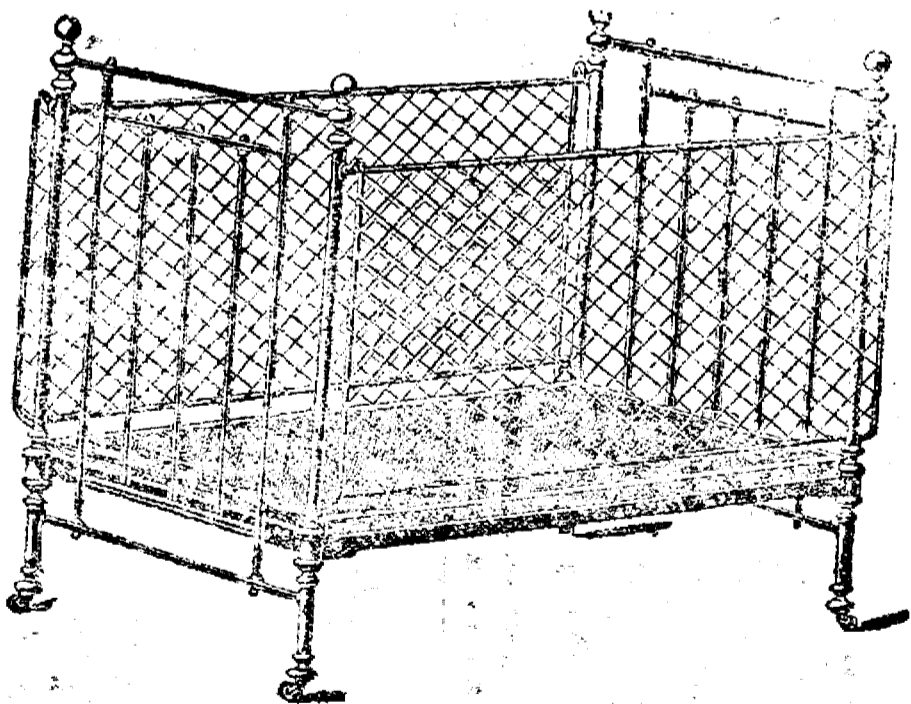
elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

Saját gyártmányu

483

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek pazar kiállításban.

Kívánatra képes árjegyzékkel vagy írásbelileg szolgálom költségvetéssel

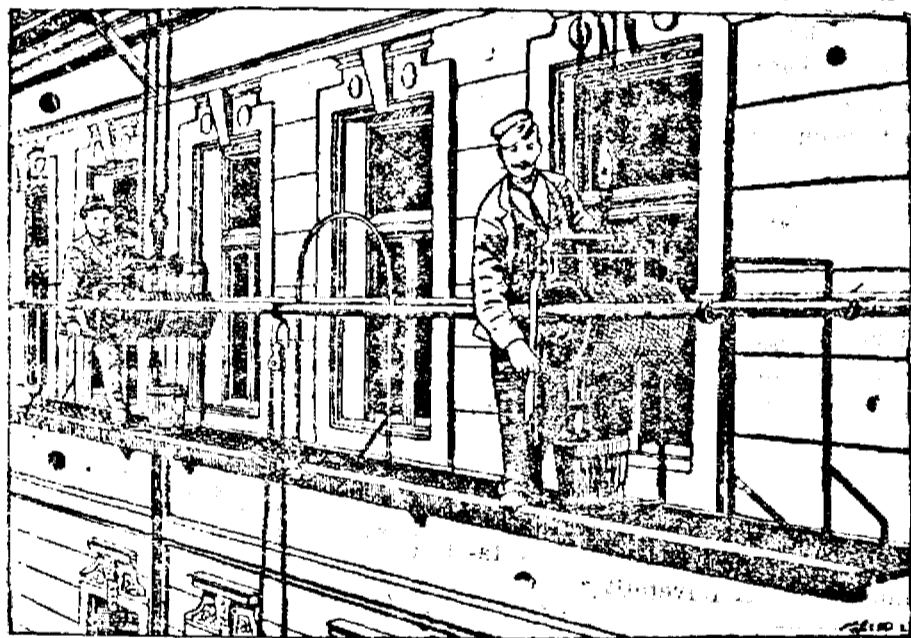

Szíves megrendelést kitünő tisztelettel kér

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.
 Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy **Deák Ferenc-utca 36. szám alatt**

festő- és mázoló-vállalatom

a jelen kor igényeinek megfelelőleg kibővíttem. Birtokomban a legújabb stilszerű minták, melyek azon helyzetbe hoznak, hogy a legszebb kivitelű munkát is legjutányosabban számíthatom. Utcai és udvari **homlokzat festészetben** elismerve vagyok, melyet számos elismeréssel igazolhatok.

Becsés pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Bräuner Vilmos, szobafestő és mázoló

Arad, Deák Ferenc-utca 36.

Saját felhuzó gépek.

Vidékre is elvállalok e szakmába vágó munkákat.

URAK!!!

Öltöny és felöltő szöveteket előnyösen csak a kizárólagos posztó gyári raktárban vásárolhatnak.

Nagy megtakarítás!

Shollé kiszolgálás!

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon sz. 475.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Garái Károly Aradon.

Utánvét mellett küld: 1 kiló tiszta sertés zsirt 76 kr. 1 kiló szelet szalonnát 70 kr. 1 kiló perzselt szalonnát 72 kr. 1 kiló császár szalonnát 90 kr. 1 kiló füstölt sonkát 88 kr. 1 kiló füstölt kolbászt 90 kr. 1 kiló füstölt karaját 88 kr. 1 kiló füstölt apró husokat 72 kr. 1 kiló felvágott vegyes 80 krajcár. 660

Hirdetés.

Elvállalok fehérnemű varrást, ujjat, javítást, stopolást és házi ruha készítését. Kegyes pártfogásért esd Szántó Józsefné, Választó-u. 44.

Hónapos szobát

keresek e hó 15-re a Szabadság-tér közvetlen közelében. Kellékek: utcai, teljesen külön bejáratu, tiszta és csinos legyen. Ajánlatok minél előbb Kényelmes jeligére a kiadóhivatalba küldendők.

Francia „Blouse Albu”

180 legújabb eredeti francia divatképpel 1 korona 50 fillérré kapható **Ingsz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. Telefon 517. 361

Hintó eladás!

Egy jókarban levő, könnyű használatu fedeles hintó és különféle új kocsik igen jutányosan eladó. (Erzsébet-körut, az ipartestülettel szemben.) Olasz Lajos kocsigyártó, Arad. 831

Lusztig Mór

kézműáru nagykereskedésében tanuló fizetéssel fölvetetik. 832

Egy erős,

teljesen jó karban levő Kölber-féle félfedelű hintó, hozzá illő lószerszámmal eladó. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 821

Egy ügyes rikkancs, ki egy

esti lap árusítását elvállalná, alkalmazást nyerhet.

Hajdu tea

meH- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, számarhurut, elnyálkásodás, minden mellbaj, a légszűrés, a tüdő, a gége hurutos megbetegedései, légzési nehézségek, szék-méltóság, asthma stb. ellen.

Kéi Ára 50 fillér. 28

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 288

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzátartozó aprósággal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 820

Üzlethelyiség,

lakással együtt, Fejsze-utca 18. sz. alatt bérbeadandó. — Bővebbet ugyanott. 827

Üzletnek vagy műhelynek

alkalmas sarok utcai helyiség lakással együtt kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám.

Helybeli részvénytársaságnál

egy irodaszolga felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban elárusít

Schwimmer-cég

Arad, 802

Szabadság-tér 5--8. szám alatt.

Pölzl kávéház
mellett

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökéretű, bor és csemegefajta

fásoltványokat

bármily mennyiségben szállít:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 303

Telefon 229.

Telefon 229.

Nincs drágaság!

Elég bajuk van a háziasszonyoknak az általános drágaságokkal, nem akarunk tehát nekik mi is kellemetlenséget okozni.

Tudatjuk ennek folytán, hogy bár a beszerzéseknél nekünk magasabb árakat kellett fizetnünk, — az előbbi évekhez képest — mi mindazáltal

TEA és RUM

árainkat, de különösen, általánosan ismert és eddig nyújtott minőségeinket változatlanul fenntartjuk.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése 311

ARADON.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester újköltőben

a legjobb anyagból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választéka. — Megrendeléseknél színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett

„TRIAS”

mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a legelhanyagoltabb húgycsőfolyást megszünteti. Ára: férfiaknak K 1,80, nőknek K 2,50.

Közvény, Csusz, Rheuma, fő- és fogfájás ellen a

PAPP-féle

„MENTHOLIN”

biztos hatású gyógyszer.

Egy próba elegendő!

Ára 1 korona.

Pöntieket titoktartás mellett küldi:

PAPP L.

gyógyszertára Tiszaszentimrén.

Főraktár Aradon: 8903

Földes Kelemen gyógytárában.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

az hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, téjak és egyéb tisztáltsátságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem zavarhatja, a gépező jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Solyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csatlakozások és a legjobb minőségű belső gummitörzst kendercsövek és legolcsóbb árban.

Kutak

hozaváló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban

Lönig Otto

királyi szabadalmazott tűz fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.